

Justerat tisdagen den 12 oktober beträffande § 169 och § 171, i övrigt tisdagen den 26 oktober 2010

Inger Linge

Conny Andersson

John Glas

§ 163 **Inledning**

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat.

Upprop förrättades och närvaro och frånvaro på grund av anmälda förhinder antecknades enligt uppsproslistan, bilaga 1.

Fullmäktige godkände de anmälda förhindren.

§ 164 **Kungörelse och annonsering**

Kungörelsen om fullmäktiges sammanträde anslogs den 30 september 2010 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare samt till länsstyrelsen.

Föredragningslistan infördes den 4, 5 och 8 oktober 2010 i de tidningar där enligt fullmäktiges beslut annonsering ska ske.

Tillägg till föredragningslista anslogs den 8 oktober 2010 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare.

Det antecknades att sammanträdet kungjorts i laga ordning.

§ 165 **Justering**

Att tillsammans med ordföranden justera sammanträdet protokoll utsågs förste och andre vice ordföranden.

Protokollet skall justeras senast tisdagen den 26 oktober 2010.

§ 166 **Anmälan av tillfällig förändring i föredragningskyldighet för landstingsråd** LS 1010-0777

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

§ 167

Anmälan av delårsrapport januari-juni 2010 och revisorernas utlåtande avseende Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling
LS 1009-0711

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

§ 168

Åtgärdsplan avseende nationella minoriteter och rätten att använda minoritetsspråk (förslag 70)
LS 1003-0199

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna Stockholms läns landstings åtgärdsplan avseende nationella minoriteter och minoritetsspråk

att uppdra åt respektive nämnd/styrelse att ansvara för att organisera sin verksamhet på ett sådant sätt att det finns beredskap och rutiner för att bemöta önskemål från enskilda att använda finska språket.

Lennart Rohdin deltog inte i behandlingen av och beslutet i ärendet p g a jäv.

§ 169

Bildande av Stiftelsen Flemingsberg Science (förslag 71)
LS 1008-0629

Anf. 1

I ärendet yttrade sig Raymond Svensson.

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna bildandet av Stiftelsen Flemingsberg Science

att godkänna stadgarna för Stiftelsen Flemingsberg Science

att tillskjuta ett stiftelsekapital på 3 500 000 kronor

att i 2011 års budgetprocess inrymma finansieringen av stiftelsekapitalet

att uppdra åt landstingsstyrelsen att ansvara för bildandet av Stiftelsen Flemingsberg Science

att uppdra åt landstingsstyrelsen att för Stockholms läns landstings del besluta om samarbetsavtal för åren 2011-2013 mellan Stiftelsen Flemingsberg Science och stiftelsens stiftare

att som styrelseledamöter för perioden 2011 – 2013 utse landstingsdirektör Mona Boström och FoUU-direktör Thorbjörn Ekström

att beslut i detta ärende gäller under förutsättning av att övriga berörda huvudmän fattar likalydande beslut

att omedelbart justera beslutet.

§ 170**Tillägg till reglemente för landstingsstyrelse och nämnder beträffande patientnämnden (förslag 72)**

LS 1008-0636

Anf.2-6

I ärendet yttrade sig Lena Appelgren, Åsa Öckerman samt landstingsrådet Gustav Andersson.

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna ändring i del av 54 § av reglementet, första stycket, för landstingsstyrelse och nämnder beträffande patientnämnden.

§ 171**Ny organisation för Stockholmsregionens Europasamarbete (förslag 73)**

LS 1008-0662

Anf. 7-13

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Raymond Wigg och Christer G Wennerholm, Staffan Sjödén, Agnetha Boström samt landstingsrådet Birgitta Sevefjord.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till mp-ledamöternas vid dagens sammanträde framlagda tilläggsförslag innebärande "att den ideella föreningens styrelse tillsätts av politiskt förtroendevalda"

Ordföranden ställde först propositioner om bifall till yrkandet under 1) ovan och fann att fullmäktiges beslutat enligt landstingsstyrelsens förslag.

Ordföranden ställde sedan propositioner om bifall till yrkandet under 2) ovan och fann att fullmäktiges avslagit yrkandet.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna att Stockholmsregionens Europakommitté ekonomisk förening likvideras per den 31 december 2010

att godkänna att Stockholms läns landsting, tillsammans med Stockholms stad och Kommunförbundet Stockholms Län som konstituerande medlemmar, bildar en ideell förening med namnet "Stockholmsregionens Europaförening", med stadgar enligt landstingsdirektörens förslag

att godkänna att Stockholmsregionens Europaförening ska bilda /inköpa ett av föreningen helägt aktiebolag med namnet Stockholmsregionens Europakontor AB, med bolagsordning enligt landstingsdirektörens förslag

att godkänna och till landstingsstyrelsen uppdra att teckna konsortialavtal om samverkan i Stockholmsregionens europaförening, ideell förening, samt det av föreningen helägda bolaget Stockholmsregionens Europakontor AB, enligt landstingsdirektörens förslag

att landstinget, liksom vardera Stockholms stad och Kommunförbundet Stockholms Län, tillskjuter 500 000 SEK att utgöra aktiekapital i bolaget Stockholmsregionens Europakontor AB

att de av landstinget tillskjutna medlen avseende aktiekapital (500 000 SEK) ska belasta LSF Koncernfinansiering

att uppdra åt landstingets ombud i styrelsen för Stockholmsregionens Europakommitté ekonomisk förening att rösta för likvidation av föreningen och fatta i samband med detta nödvändiga beslut

att utse ordförande i landstingsstyrelsen till ombud och 1:e vice ordförande som ersättare på konstituerande föreningsstämma i Stockholmsregionen Europaförening med uppdrag att rösta för och fatta beslut enligt ovanstående punkter

att beslut i detta ärende gäller under förutsättning av att övriga berörda huvudmän fattar likalydande beslut

att omedelbart justera beslutet.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut att avslå tilläggsyrkandet anfördes av MP-ledamöterna.

§ 172

Stiftelsernas årsredovisningar 2008 (förslag 74)

LS 0906-0515

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna årsredovisningarna 2008

att bevilja ansvarsfrihet för styrelsen i stiftelserna Cancercentrum Karolinska, Centrum för Molekylär Medicin, Clara, Stockholms läns museum, Stockholms läns äldrecentrum, Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län, Stockholms Konserthusstiftelse.

De ledamöter och ersättare som innehaft uppdrag i berörda stiftelser deltog ej i behandlingen och besluten gällande ansvarsprövning för de stiftelser i vilka de innehaft uppdrag.

§ 173

Utseende av interimsortdförande i det vid allmänna val år 2010 nyvalda landstingsfullmäktige (förslag 75)

LS 1009-0694

Fullmäktige beslutade

att utse Birgitta Rydberg att utöva ordförandeskapet i det år 2010 nyvalda landstingsfullmäktige samt som ersättare för henne utse Mikael Freimuth intill dess val av ordförande för rättats.

§ 174**Valärenden**

LS 0809-0820, 0810-0944, 0903-0283, 0912-1018, 1057, 1002-0104, 1003-0291, 0264, 0280, 0330, 1006-0558, 1008-0615, 0656, 1009-0742, 1010-0780, 0792

Fullmäktige beslutade att medge befrielse för Catharina Elmsäter-Svärd (M) från uppdragen som landstingsråd, ledamot och tillika ordförande i landstingsstyrelsen, Stiftelsen Clara, SLL Internfinans AB och Landstingshuset i Stockholm AB samt från uppdraget som stämooombud vid bolagsstämmor i hel-, delägda och indirekt ägda aktiebolag samt stiftelser.

Fullmäktige valde enligt valberedningens förslag

Förvaltningsrätten i Stockholm fr o m den 12 oktober 2010 intill utgången av 2010

Nämndemän

S	Tommy Sanfridsson	(efter Martin Edwards)
S	Ilona Awrohum	(efter Susanne Klavbäck)
V	Annica Lidström	
V	Pia Bergqvist	
V	Thomas Boucher	

Fullmäktige beslutade enligt valberedningens förslag att bordlägga val av

ett landstingsråd, efter Catharina Elmsäter-Svärd (M)

en ledamot tillika ordförande i landstingsstyrelsen, efter Catharina Elmsäter-Svärd (M)

en ledamot tillika ordförande i styrelsen för stiftelsen Clara, efter Catharina Elmsäter-Svärd (M)

en ledamot tillika ordförande i styrelsen för SLL Internfinans AB, efter Catharina Elmsäter-Svärd (M)

en ledamot tillika ordförande i styrelsen för Landstingshuset i Stockholm AB, efter Catharina Elmsäter-Svärd (M)

ett stämooombud vid bolagsstämmor i hel-, delägda och indirekt ägda aktiebolag samt stiftelser, efter Catharina Elmsäter-Svärd (M)

en ersättare i Mälardalsrådets Näringslivs- och FoU-utskott efter Kajsa Hansson (C)

en juryman i 1:a gruppen för tryckfrihetsmål, efter Cecilia Brink (M)

en juryman i 2:a gruppen för tryckfrihetsmål, efter Petter Lindfors (M)

Fullmäktige beslutade enligt valberedningens förslag att de efter detta sammanträde kvarvarande vakanta platserna till förvaltningsrätten i Stockholm och Uppsala skulle utgå och att de vid fullmäktiges sammanträde den 7 september kvarvarande vakanta platserna till Svea Hovrätt och skattenämnderna för skattekontor 5-8 och 9-10 samt utlandsskattekontoret skulle utgå.

§ 175**Bordlagd interpellation 2010:28 av Birgitta Sevefjord (V) om Veramottagningen**

LS 1006-0493

Anf. 14-16

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 8 juni 2010 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 7 september 2010.

Svar på interpellationen, bilaga 2.

Landstingsrådet Birgitta Rydberg hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Birgitta Sevefjord och Birgitta Rydberg.

§ 176**Bordlagd interpellation 2010:32 av Raymond Wigg (MP) om nyttigare mat inom kollektivtrafiken**

LS 1006-0497

Anf. 17-25

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 8 juni 2010 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 7 september 2010.

Svar på interpellationen, bilaga 3.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Raymond Wigg och Christer G Wennerholm, Yvonne Blombäck, Åsa Öckerman samt Anders Johansson.

§ 177**Anmälan av nya motioner**

LS 1010-0799, 0800

Nr 2010:9 av Nanna Wikholm (S) om att öppna en sekundäruppgång för tunnelbanan vid Farsta strand för bättre förbindelse med pendeltåget

Nr 2010:10 av Agnetha Boström (MP) m fl om att upprätta en handlingsplan inom SLL för att förbättra diagnostiseringen av flickor med autism och ADHD

Motionerna remitterades till landstingsstyrelsen för beredning.

§ 178**Frågestund**

LS 1010-0798

Anf. 26-73

1) Curt Hansson (S) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Kan tidigare utlovade, men inte levererade ljusa, snygga och trygga bussväderskydd, istället bli till årets julklapp för stockholmsregionens tiotusentals vinterhutrande resenärer?

2) Håkan Jörnehed (V) till landstingsrådet Maria Wallhager (FP): Kommer landstinget att vidta några åtgärder med anledning av att chefen för Radiumhemmet sitter på dubbla stolar?

- 3) Åke Askensten (MP) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Har landstingsrådet några planer på att förstärka kontrollen av hur landstingets entreprenörer sköter sina åtaganden?
- 4) Birgitta Sevefjord (V) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (M): Avser du att vidta några åtgärder så att Sachsska Barnsjukhuset snabbt får tillgång till fler vårdplatser?
- 5) Yvonne Blombäck (MP) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Kan du garantera att informationen till SL:s resenärer blir bättre inom kort?
- 6) Håkan Jörnehed (V) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (M): Kommer Stockholms läns landsting att vidta några särskilda åtgärder med anledning av dödsfallen på ortopedien vid Danderyds sjukhus som det rapporterats om i medierna?
- 7) Raymond Wigg (MP) till landstingsrådet Maria Wallhager (FP): Ska vårdpersonalens sidoverksamheter för egen vinning upphöra?
- 8) Birgitta Sevefjord (V) till landstingsrådet Stig Nyman (KD): Har du uppmärksammat den kommande läkarbristen inom mammografiverksamheten och tänker du vidta några åtgärder?

Frågorna antecknades som besvarade.

§ 179

Anmälan av interpellation

LS 1010-0786

Nr 2010:33 av Dag Larsson (S) om nedskärningar av aferesbehandling på Södersjukhuset

Interpellationen skall besvaras vid nästa sammanträde.

Avslutning

Anf. 74-75

Ordföranden avslutade sammanträdet kl 11.50.

Vid protokollet

Peter Freme

Anföranden vid Stockholms läns landstingsfullmäktiges möte den 12 oktober 2010

§ 169 Bildande av Stiftelsen Flemingsberg Science

Anförande nr 1

Raymond Svensson (C): Fru ordförande, landstingsledamöter och åhörare! Jag tycker att det är ett jättebra förslag som landstingsstyrelsen lägger fram. Samtidigt vill jag understryka det som känns angeläget för oss som också har sina liv i de andra regionala kärnorna, nämligen att det är viktigt att landstinget på olika sätt engagerar sig i utvecklingsarbetet för att just fullfölja de ambitioner som RUFs anger. Det kan man göra på lite olika sätt. I det här fallet har man valt stiftelseformen. Det finns säkert starka skäl för det. Jag vill bara fästa landstingets uppmärksamhet på att det finns andra regionala kärnor som också kräver ett riktigt och djupt engagemang från landstingets sida för att vi ska kunna fullfölja de planer som finns i RUFs.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

§ 170 Tillägg till reglemente för landstingsstyrelse och nämnder beträffande patientnämnden

Anförande nr 2

Lena Appelgren (KD): Fru ordförande! Jag ska fatta mig kort. Vi är glada åt att landstingsstyrelsen har sett positivt på patientnämndens förslag till tillägg till reglementet och hoppas naturligtvis att fullmäktige går på samma linje.

Genom åren har många patienter ringt till patientnämnden och sökt stöd i tandvårdsfrågor, men vi har inte haft möjlighet att möta alla de här patienternas behov. När tandläkaren har varit ansluten till Privattandläkarna har vi kunnat hänvisa till den organisation som finns inom Privattandläkarna. Men allt fler som kommer till patientnämnden har vänt sig till en tandläkare som inte tillhör Privattandläkarna och inte heller tillhör Folk tandvården. De patienterna har vi inte möjlighet att hjälpa utan de får tyvärr själva driva sina frågor.

Med det beslut som fullmäktige tar i dag öppnar ni en möjlighet att skriva avtal med privata tandvårdsmottagningar. Det innebär alltså att deras patienter kan få en opartisk handläggare som stöd när de har frågor om sin vårdgivare eller när de har kritik mot sin vårdgivare. Det kan synas vara ett väldigt litet beslut vi fattar här i dag, och det är inte någon stor grupp som det rör just nu. Inte desto mindre är det ett viktigt beslut för dem som det rör.

Anförande nr 3

Åsa Öckerman (MP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Som föregående talare sade är det här ingen stor fråga, men den är viktig. Det håller jag verkligen med om. Det här är en väldigt viktig fråga. Patientnämnden är någonting som jag är stolt över, som vi är stolta över allihop. Naturligtvis ska man även kunna få hjälp om man råkar vända sig till en privat vårdgivare, till exempel när det gäller tandvård. En patient som råkar ut för problem blir annars ställd helt ensam och har inte någon möjlighet att få hjälp.

Jag vill bara lägga till att jag tycker att det här är ett gott beslut som vi står bakom allihop. Men det visar också någonting, om jag får vara lite kritisk, som jag har sett att den nuvarande majoriteten ofta tror, att bara för att någonting drivs privat är det så mycket bättre. Så behöver inte alls vara fallet. Det är världens innehåll som är viktigt, oavsett vem som driver den.

Jag yrkar också bifall till det aktuella förslaget.

Anförande nr 4

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (C)**: Fru ordförande! Jag ska inte provocera fram en lång debatt i detta ärende, men det är uppenbart att det här ärendet har tillkommit på grund av att privata aktörer är intresserade av detta. Det är också uppenbart att de nya privata aktörer som har kommit in och fått områdesansvar i Stockholms läns landsting, det vill säga Distriktstandvården i Sverige AB, har ett stort engagemang. De har på eget initiativ hört sig för om möjligheten att ansluta sig till patientnämnden.

Jag kan inte förstå att det skulle kunna finnas någon anledning att i det här sammanhanget försöka göra det till ett angrepp på privata vårdgivare att landstinget har ett utomordentligt kvalitetssäkringsinstitut, som patientnämnden är, som man tidigare inte har fått vara med i om man är privat. Det här tycker jag var ett dåligt tajmat och illasinnat angrepp på privata intressenter som har tagit initiativ till att det här ska bli möjligt.

Anförande nr 5

Å s a Ö c k e r m a n (MP): Nu tycker jag att du angrep mig väldigt hårt, Gustav. Du sade till och med att det var ett illasinnat angrepp på privata vårdgivare. Jag har över huvud taget inte angripit några vårdgivare, varken privata eller offentliga. Det enda som jag var kritisk mot var den nuvarande majoriteten, där jag ofta har sett tecken på att man tror att något bara för att det drivs privat är så mycket bättre. Detta tror jag inte alls själv.

Däremot har jag själv och Miljöpartiet över huvud taget inte någonting emot vare sig privata eller offentliga vårdgivare eller om vården drivs på något annat sätt, till exempel i stiftelseform. Något sådant har jag inte sagt.

Anförande nr 6

L e n a A p p e l g r e n (KD): Bara som ett förtydligande skulle jag vilja säga att de avtal som skrivs är ytterst frivilliga från vårdgivarens sida. Det är alltså egna företagare som går in och betalar pengar för att deras patienter ska ha det här stödet, vilket gör att vi kan se att det är seriösa vårdgivare som går in och tar ett ansvar och vill sina patienters väl. Därför skriver man de här avtalen. Vi tycker att det är mycket positivt att man har vänt sig till patientnämnden för att få den här servicen för sina patienter. Naturligtvis visar det på en seriositet hos vårdgivaren.

§ 171 Ny organisation för Stockholmsregionens Europasamarbete**Anförande nr 7**

Landstingsrådet **W i g g (MP)**: Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Precis som ordföranden säger gjorde vi i landstingsstyrelsen ett särskilt uttalande. Det grundar sig på – det kan man se om man läser handlingarna – att det var ett ganska stort debacle runt den tidigare organisationen av Europakontoret. Man fick från landstinget och de övriga huvudmännens sida lägga till 6,6 miljoner kronor för pensionsavgångar och avgångsvederlag som inte fanns beräknade i underlaget. Nu tar man nya tag och vill bilda en ideell förening som ska äga ett bolag i stället.

Vi i Miljöpartiet tycker att det är rimligt att strama upp det här arbetet och ha en noggrann uppföljning när det gäller hur vi ska arbeta ute i Europa. Det är viktiga frågor som handlar om hur vi ska föra fram landstingets politik i miljöarbetet och på andra områden. Vi tycker att det är rimligt att det finns en politiskt tillsatt styrelse som styr upp detta arbete. Det ska vi göra tillsammans med de andra huvudmännen, KSL och Stockholms stad.

Det är helt enkelt vårt förslag. Med hänvisning till det särskilda uttalande som vi har gjort i landstingsstyrelsen ändrar vi vårt särskilda uttalande till ett förslag till beslut och säger att den ideella föreningens styrelse tillsätts av politiskt förtroendevalda. Hur detta ska göras måste naturligtvis också utformas i samarbete med de andra huvudmännen. Kort sagt tycker

vi att det är dags att strama upp det här arbetet så att det inte hamnar i samma härad som det tidigare arbetet, som ju havererade totalt. Vi vill helt enkelt ha politisk insyn.

Bifall till Miljöpartiets förslag!

Anförande nr 8

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Det råder ingen tvekan om att alla delar uppfattningen att det finns anledning att styra upp den här verksamheten. Det är därför det här ärendet ligger på fullmäktiges bord, och det råder stor enighet om förändringen av organisationen. Det handlar nu om att koncentrera sig och se till att det blir en tydlig struktur på verksamheten. Den ska vara effektiv och slagkraftig. Fokus ska vara på verksamhet i Bryssel. Sedan kan övriga engagemang som landstinget har haft i de här sammanhangen kanske ändå bedrivas på olika sätt, men i en helt annan form än man har gjort innan.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag. Det är ju så att vi tillsammans med de andra uppdragsgivarna kan ge tydliga direktiv för mål och ramar för hur verksamheten ska bedrivas. Sedan får vi följa upp det. Man är ändå beroende av oss som finansär. Så ser verkligheten ut. Men vad gäller att få ordning på verksamheten råder det ingen oenighet. Vi är alla överens om att det får bli ordning. Jag ska inte citera en gammal vänsterledare, för man ska inte svära i fullmäktige, men det får lov att vara någon ordning. Det är det vi ska åstadkomma nu.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 9

Staffan **Sjödén (M)**: Ordförande, fullmäktige! Detta ärende, om ny organisation för Stockholmsregionens Europasamarbete, ser jag på följande sätt.

Sverige har byggt sitt välstånd på handelsförbindelser och kulturella kontakter med övriga världen, inte minst inom Europa och i Främre Asien. Arvet från Jerusalem och Aten, Rom och Konstantinopel är grundpelare i vår kultur. Sedan 1995 är Sverige medlem i Europeiska unionen. Allt fler frågor, inte minst vad gäller kommunal verksamhet, till exempel kommunal upphandling och på senare tid alltmer regionala miljöfrågor, behöver finna lösningar på ett europeiskt plan.

Man talar alltmer om regionernas Europa. Det innebär som ni vet att olika områden och regioner försöker finna samarbetsmöjligheter. Det kan vara en tysk och en fransk delstat som försöker samverka och utveckla en fransk region, allt för att främja den egna regionens utveckling. På motsvarande sätt har många delar av Sverige önskat främja den egna landsändan.

Först ut var västra Sverige som tidigt öppnade ett representationskontor i Bryssel. Det kallades för West Sweden. Stockholm öppnade sitt representationskontor på Grand Place 1994. Efter ett antal år med konventioner blev det en naturlig utveckling att dels flytta kontoret, dels bredda omlandet för kontoret. Nu kommer en nystart att inledas. Med vår gemensamma ambition att Stockholms stad och Stockholms län ska bli en livs- och konkurrenskraftig region i ett dynamiskt Europa är det naturligt att vi här i Stockholms läns landsting med kraft går in för ett samarbete om Europafrågor.

Jag vill tacka för åtta år i landstingsfullmäktige. Vid årets val blev jag inte omvald. Jag vill tacka för ett positivt, konstruktivt samarbete med många vänner inom Alliansen och inom Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Jag ber mina vördade kolleger att titta på väggen där borta. Där hänger Sveriges flagga, Europeiska unionens fana och FN:s flagga. Världen är större än Stockholms läns landsting. Som en påminnelse om detta hänger flaggorna där sedan förra mandatperioden då på mitt

initiativ Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet – de hade majoriteten – röstade igenom att fanorna skulle hängas upp. Låt dessa fanor och de här tankarna bli mitt arv till mina vördade kolleger.

Ordförande! Med dessa ord ber jag att få yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Ordföranden: Staffan önskas också lycka till i framtiden.

Anförande nr 10

Agnetha Bostrom (MP): Ordförande, fullmäktige! Jag kan bara instämma i det som tidigare har sagts. Det är alldeles utmärkt att man försöker förbättra formerna för den samverkan som Stockholmsregionens aktörer har inom EU.

Sedan kan man alltid diskutera vilken typ av politisk styrning man ska ha för att säkerställa att vi som faktiskt är förtroendevalda kan fullgöra våra uppdrag. Med anledning av det skulle jag vilja peka på en liten detalj i det underlag som vi har fått. Där står det att med det här förslaget fokuseras samarbetet på EU och Bryssel. Man lägger då ned kontoren i Warszawa och Sankt Petersburg. Det är mycket möjligt att det finns goda skäl för det, men jag kan inte som fullmäktigeledamot någonstans utläsa det.

Jag vet att frågan kom upp i landstingsstyrelsen. Vår representant där fick beskedet att information om detta skulle komma senare. Det syns mig faktiskt en smula bakvänt att delar av informationen som rör ett ärende ska diskuteras efter att vi har fattat beslut. Jag skulle tycka att det vore väldigt intressant att få del av informationen om varför man väljer att lägga ned de kontoren och avsluta dessa samarbeten, om det nu är det man gör. Som sagt finns det kanske väldigt goda skäl, men jag vet ju inte. Det är symptomatiskt för många ärenden som vi har hanterat i detta fullmäktige de senaste fyra åren.

Anförande nr 11

Landstingsrådet Wennerholm (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! På s. 3 i föredraget står det just att verksamheten fokuseras till Bryssel och om landstingets möjligheter att via det nya Europakontoret få stöd för samarbetet med de uppräknade regionerna. Det handlar ju om att försöka koncentrera verksamheten och få ut så mycket effektivitet som möjligt. Därmed inte sagt att det samarbete som har funnits med till exempel Warszawaregionen ska försvinna. Det kommer att ske i andra former, inte genom att vi är på plats med ett eget kontor utan att vi sköter detta samarbete via vårt kontor i Bryssel. Det tycker jag är en bra ordning.

Anförande nr 12

Landstingsrådet Wig (MP): Tack, Christer! Tack, Staffan, för ett brinnande inlägg för Europasamarbetet eller för världssamarbetet, för det handlar faktiskt om hela världen. Jag hävdar att Stockholmsregionen redan är en drivande region i Europasamarbetet och att landstingets verksamheter på miljösidan, inom kollektivtrafiken, hälso- och sjukvården och på många andra sätt är någonting som vi ska kommunicera ut på ett tydligt, rakt och bra sätt. Vårt förslag är absolut inte att vi ska gömma undan oss och avsluta Europasamarbetet, tvärtom vill vi vara involverade och delaktiga. Vi tycker, mot den historiska bakgrund som Staffan också föredömligt drog, att det har visat sig att det inte riktigt har fungerat. Nystarten vill vi ska gå till på ett mycket bättre sätt.

Att man dessutom bakar ihop förändringen av samarbetet med Warszawaregionen och Sankt Petersburg i samma ärende utan att peka på hur det ska gå till är också en brist, precis som Agnetha tog upp. Vi tycker att det också är viktiga delar. Även om inte Ryssland tillhör EU tycker vi att det är en viktig partner och att det är viktigt att vi har ett utbyte över Östersjön även med Ryssland och Sankt Petersburg. Det är en stor brist att inte detta finns med i ärendet.

Vi vill att vi i det här parlamentet ska vara involverade i det här samarbetet och ha en demokratisk insyn. Därför lägger vi fram förslaget om att styrelsen för den ideella föreningen ska vara tillsatt av politiskt förtroendevalda. Det är ett sätt för oss, Christer, att få kontroll, att få insyn och se till att det här sköts. Självklart ska de företrädare som väljs också ha tid. Det har varit en brist tidigare att de inte har haft tid. De har haft för många uppdrag. Så vill vi absolut inte att det ska vara. De företrädare som ska väljas ska ha tid att ägna sig åt detta uppdrag. Det är en tydlig och klar följd.

Återigen yrkar jag bifall till Miljöpartiets förslag.

Anförande nr 13

Landstingsrådet *Sevefjord* (V): Ordförande! Ärendet handlar ju om två saker. Den ena är att vi likviderar Stockholmsregionens Europakommittés ekonomiska förening. Det är en förening som just har styrts av politiker och styrts väldigt dåligt av politiker. Där har det suttit en rad tunga politiker som uppenbarligen inte har haft tid att sköta sitt uppdrag. Därför är jag lite tveksam till att vi ska göra samma sak igen, att vi ska tillsätta en ny styrelse med politiskt förtroendevalda. Om vi ska vara realistiska kan jag säga att det inte är du och jag som hamnar i den styrelsen, Raymond, utan det är en rad tunga politiker som av prestigeskäl vill sitta där. Då riskerar vi att hamna i samma moras som vi har gjort tidigare. Därför tycker jag egentligen att det som föreslås är en ganska bra idé, att det är andra människor som får ansvara i styrelsen.

Däremot ska vi politiker i detta fullmäktige på ett helt annat sätt än tidigare vara mer engagerade och pådrivande när det gäller Europasamarbetet. Jag tror inte att det är bra att vi gör samma misstag en gång till, att vi tillsätter en politisk styrelse som inte kommer att ha tid att sköta sitt uppdrag, som åker ned till Bryssel någon gång då och då men inte utvecklar uppdraget. Däremot ska vi ha mycket närmare kontakt med den nya styrelsen och den nya organisationen. Vi ska som politiker också mer aktivt ta del i det här arbetet.

§ 175 *Bordlagd* interpellation 2010:28 av Birgitta Sevefjord (V) om Veramottagningen

Anförande nr 14

Landstingsrådet *Sevefjord* (V): Ordförande! Tack Birgitta Rydberg för ditt svar! Jag skrev den här interpellationen tidig sommar efter att ha gjort ett studiebesök på Veramottagningen som är en mottagning för kvinnor som har missbruksproblem men som också på olika sätt är våldsutsatta i sin relation. Det är naturligtvis en oerhört viktig verksamhet. Jag är oerhört glad över att vi har fått till stånd en sådan verksamhet. Där råder inga problem.

Däremot blev jag när jag gjorde det här studiebesöket i maj månad – det är ju flera månader sedan – orolig över att säkerhetsinstallationerna var så dåliga mot bakgrund av att det här är en grupp kvinnor som är väldigt utsatta och förföljs av män i större eller mindre utsträckning. Därför skrev jag den här interpellationen som dels handlade om Veramottagningen och dess organisation, dels säkerheten för både dem som jobbar där och de kvinnor som besöker mottagningen. Mottagningen är belägen i en källarlokal som det var väldigt lätt att ta sig in i. Dörren var knappt låst och det var väldigt lätt att ta sig in genom fönster. Det var det som skapade störst oro hos mig. Tänk om någonting händer!

Sedan dess har det vidtagits en rad åtgärder, vilket också Birgitta Rydberg visar i sitt svar. Säkerhetsinstallationerna har kommit på plats, i huvudsak men inte riktigt. Jag tror inte att galler för fönster ännu är på plats, men det är planerat och man har vidtagit andra säkerhetsåtgärder.

Dessutom har verksamheten utvecklats. När jag gjorde besöket hade man precis öppnat och man hade i princip kontakt med bara ett fåtal kvinnor. I dag har man ungefär 70 besök per månad. Det visar att vi här har ett stort behov av vård och omsorg om kvinnor som lever i väldigt utsatta relationer och som också har egna missbruksproblem.

I huvudsak ska jag säga att jag är väldigt glad över det svar som du har gett, Birgitta, för det visar att verksamheten utvecklas. Men du skriver i ditt svar, och jag tänkte fråga dig om det, att "en rapport om verksamheten kommer att presenteras för Hälso- och sjukvårdsnämnden". Då undrar jag vad det är för rapport du syftar på. Är det en årsredovisning eller är det någon annan rapport? Kan du svara på det vore jag glad.

Anförande nr 15

Landstingsrådet Rydberg (FP): När man startar en verksamhet som inte har någon förebild tar det alltid tid innan man har funnit sina former. Jag tror att det även om det inte har gått ett halvår finns behov av att ytterligare pröva hur den här verksamheten ska se ut i framtiden.

Behovet är alldeles solklart. Det är bra att ha en verksamhet för kvinnor med den tunga problematik som Veramottagningen möter som en egen enhet där man har särskild kunskap. Jag tror att vi kommer att se att man från den här mottagningen också kan hitta samverkan med andra verksamheter, till exempel Kvinnor i kriminalvården som man nu har utvecklat samarbete med. En del av de här kvinnorna har inte bara ett missbruk och har varit utsatta för våld, de har också en annan somatisk problematik eller en neuropsykiatrisk problematik. Att knyta ihop samarbetet med andra enheter är ett viktigt utvecklingsuppdrag.

Den lokal de sitter i är inte optimal. Alternativet, att inte ha verksamheten belägen i centrala Stockholm, hade varit sämre. Nu har man ändå lyckats hitta lösningar när det gäller larm som går direkt till polisen via larmcentralen och det finns inbrottslarm på fönster och dörrar.

Det som initialt också var ett problem var att man inte hade en chefsjuksköterska. Det är viktigt att ha en ledning för verksamheten. Det här är en verksamhet som är i sin linda men som kommer att vara betydelsefull när det gäller att förbättra hur vi slussar de här kvinnorna in i bra vård, stöd och behandling till ett värdigt liv.

Alla nya verksamheter ska följas upp. Den här verksamheten har vi från alla politiska partier värnat om ska komma till stånd. Därför behöver vi få en uppföljning i hälso- och sjukvårdsnämnden för att kunna se om det ska ske några förändringar av avtalet och vad som har varit bra eller inte. Den ersättningsmodell vi har skiljer sig ju inte från beroendevården i övrigt. Om det här är rätt modell är också en sådan fråga som vi får granska när vi ser hur verksamheten har utvecklats efter att det har gått lite längre tid. När det inte har gått mer än ett halvår är det fortfarande för tidigt att dra alla slutsatser inför framtiden. Så här långt tycker jag att det som har kommit i gång har varit bra.

Anförande nr 16

Landstingsrådet Sevefjord (V): Precis som du sade är vi i alla partier rörande överens om att det är en viktig verksamhet. Jag tycker också att det är väldigt bra att man snabbt löste det säkerhetsproblem som var det som oroade mig mest. Jag fick ont i magen när jag såg hur utsatt situationen var för dem som jobbade just i den här verksamheten. Där har det skett kraftfulla förbättringar.

Det är jättebra att vi också kommer att få återkoppling till hälso- och sjukvårdsnämnden så att vi kan fortsätta diskussionen om det här är rätt väg och vad vi mer kan göra för att förbättra situationen för de här oerhört utsatta kvinnorna som lever under väldigt speciella förhållanden och har stora problem.

Man har precis som du säger utvecklat ett samarbete med Kriminalvården, Socialtjänsten och också slutenvården inom beroendevården. Man har kommit en bit på väg på bara det här halvåret. Det är jättebra. Det visar att det finns ett stort engagemang, inte bara från oss politiker utan inte minst från dem som jobbar i verksamheten.

En sak som jag också har reflekterat över i det här sammanhanget är just att mörkertalet är väldigt stort när det gäller våldsutsatta kvinnor. Det vet vi. Ett problem som vi fortfarande har i Stockholms läns landsting är att det handlingsprogram som vi antog i bred politisk enighet när det gäller just hur vi ska bemöta våldsutsatta kvinnor inom vården har svårt att få ordentligt genomslag därför att det brister i resurser, inte minst från den administrativa sidan här i huset. Det finns alltså för lite resurser för att se till att det här handlingsprogrammet omsätts i verklighet. Det är också direkt kopplat till den här verksamheten. Jag tror att vi framöver nog borde satsa mer resurser på att se till att handlingsprogrammet för att bemöta våldsutsatta kvinnor får mer resurser för att organisera sin verksamhet och också se till att handlingsprogrammet genomförs inom hela hälso- och sjukvården, för så ser det inte ut i dag.

Vi i Vänsterpartiet har föreslagit att man ska bilda en organisation lite motsvarande den som vi har när det gäller miljöfrågor, det vill säga att man tillsätter resurser på central nivå så att någon har huvudansvaret för just implementeringen av det här handlingsprogrammet. Just problemet med att detta handlingsprogram ännu inte är implementerat inom hälso- och sjukvården lyftes också fram av chefen för Veramottagningen när jag pratade med henne i går, trots att det är flera år sedan vi i bred politisk enighet ställde oss bakom detta.

I övrigt tackar jag bara för svaret. Jag tycker att det är bra.

§ 176 Bordlagd interpellation 2010:32 av Raymond Wigg (MP) om nyttigare mat inom kollektivtrafiken

Anförande nr 17

Landstingsrådet Wigg (MP): Tack Christer för svaret! Jag ställde några frågor till Christer Wennerholm: Hur tänker du arbeta med att införa SLL:s kostpolicy, hur ser du på det stora antalet tillsatser i dagens utbud och hur ser du på den låga andelen ekologiska varor?

Om man rör sig i kollektivtrafiken ser man att det både i automaterna och i kioskerna, Pressbyrån och andra runt omkring, är ett väldigt litet sortiment. Det beror naturligtvis på vilken butik det är, på ambitionerna hos den enskilde butiksägaren. I landstingets miljöpolitiska program, Miljösteg 5, som vi har antagit enhälligt i den här församlingen, återfinns visioner om att landstingets tjänster ska ges så att invånarnas livsmiljö och hälsa gynnas och att landstinget ska bidra till en ekologiskt hållbar utveckling av Stockholmsregionen. Det här är alltså också en del av det utbud som finns på sjukhus, på perronger i pendeltågssystemet eller vid tunnelbanestationerna. Det är en del av landstingets verksamheter. Till exempel brukar du själv, Christer, framhålla att den bästa miljöinsats man kan göra i dag är att åka kollektivt. Det är liksom också en del av helheten, precis som den mat som äts av våra medborgare. Vi vet också att ökande fetma, ökande diabetes, ökande hjärt- och kärlsjukdomar sprider sig och ger oss kostnader i andra änden av linjen, på sjukhusen för människor som behöver hälso- och sjukvård.

Det står också i vår folkhälsopolicy att vårdgivare, arbetsgivare och ekonomiska aktörer ska underlätta för länets befolkning att göra hälsosamma val. Det är liksom vår inriktning, som vi enhälligt har fattat beslut om, både i kostpolicyn, i miljöprogrammet och i folkhälsopolicyn. Då tycker vi i rimlighetens namn, vilket vi också får stöd av i kostpolicyn, att vi också måste bry oss om vad som finns i automaterna på perrongerna. Står man där vid pendeltåget ser man att det kanske finns två kravmärkta produkter, som jag har noterat, juicer, äpple och apelsin, och ibland finns det någon frukt. Men för övrigt är det choklad, kakor och annat som gör att vi inte bidrar till den hälsosamma och hållbara utvecklingen. Jag menar att vi måste tänka igenom även vad som finns i automaterna.

Där skiljer vi oss kanske lite åt, för du pratar om kultur, Christer. Du pratar om omkringtjänster och sådant. Det är viktigt att vi ska göra kollektivtrafiken attraktiv. Men vi måste också gå in i innehållet när det gäller vad som finns hos våra entreprenörer. I anslutning till Östermalms tunnelbanestation till exempel bygger vi upp en bra miljö. Vi måste titta på innehållet i miljön. Där kan vi faktiskt påverka, och det har vi fattat beslut om att vi ska göra.

Anförande nr 18

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag tycker att Raymond Wigg driver frågan lite väl långt i sin interpellation. Med ditt resonemang skulle vi ju med utgångspunkt i att vi har antagit de här olika dokumenten kunna ha synpunkter på all verksamhet som bedrivs kommersiellt i vårt landstingsområde. Då skulle vi kunna gå in och säga att det här bör finnas på hyllorna i en butik och det här bör inte finnas på hyllorna i en butik eller i en automat som råkar stå på en perrong eller i en butiklokal som vi råkar disponera och hyr ut i andra hand. Jag delar inte din uppfattning där.

Däremot tycker jag att makten som konsument och makten i att ha information och upplysning som gör att man själv kan göra bra val är något vi kan hjälpa till med. Dessutom kan vi se till det du själv var inne på, som i och för sig inte står i interpellationstexten, nämligen hur det ser ut när man till exempel är inlagd på sjukhus.

Varför drar du gränsen vid just den lokal som vi råkar disponera? Varför inte säga att den här kostpolicyn borde vi agera utifrån överallt där det säljs livsmedel eller något du kan stoppa i dig när du har tillfällig hunger och passerar förbi en kiosk eller en tobakist, som också säljer en del varor som går att äta. Jag har svårt att se var du skulle kunna dra den gränsen.

Däremot tror jag att vi kan mötas i ett bra upplysningsarbete när det gäller folkhälsan så att vi som medvetna konsumenter kan göra riktiga och bra val. Jag är övertygad om att om många av de kunder som vill använda sig av automatfunktionerna i tunnelbanesystemet ställer sådana krav gentemot den som fyller på automaterna kommer det att komma mer frukt, mer juice som är kravmärkt och det kommer att komma annan mat också. Så ser jag på det hela. Jag är för marknadsekonomi. Jag tror att den kommer att vara överlägsen när det gäller att ordna ett samhälle där vi ger miljö och miljötänkande, bra mat och bra livsförhållanden ett större utrymme än i ett samhälle där politiker försöker reglera detta, fru ordförande.

Anförande nr 19

Yvonne Blombäck (MP): Fru ordförande! Det var mycket ideologi i ditt tal, Christer Wennerholm. Jag tycker att det är intressant att höra vilken tro du har på marknadsaktörerna. Jag delar inte riktigt den positiva erfarenheten av att de verkligen gör precis allt detta av helt egen kraft utan att vi politiskt skapar ramar.

Var går gränsen, Christer Wennerholm? Jag tycker verkligen att man kan fundera över det. Visst kan man säga att varenda butik i Stockholms län skulle erbjuda fler ekologiska varor om det vore SL:s uppdrag, men kanske inte sträcka sig fullt så långt. Däremot tycker jag att vi när det gäller de butiker och de automater som finns i SL:s egna lokaler, på perronger och i anslutning till just Mötesplats SL som du nu faktiskt är med och bygger upp, definitivt ska vara tuffa och ställa krav på att de också måste följa de policyer som finns i landstinget.

Konsumentens makt är stor, men konsumenten klarar sig faktiskt inte utan politiken genom att det är politiken som skapar incitamenten.

Jag tycker att man kan gå vidare och titta tillbaka på Agenda 21-dokumentet, som skrevs under i Rio 1992. Där var Sverige ett av de nästan 200 länder som skrev under och sade: Vi ska jobba för en bättre värld. Men jag tycker inte riktigt att Sverige under de år som har gått har klarat av det vi har sagt.

Det är inget land som har gjort det riktigt, och det beror på att Miljöpartiet inte har suttit vid makten överallt – eller? Men vi jobbar hårt. Man kan faktiskt säga att vi driver den här frågan hårt, och vi kommer att fortsätta driva frågan hårt. Konsumenten behöver politiken, som ger stöd och hjälp, och sedan kan konsumenten göra sina val i automaten, när det finns mer att välja på, eller i Pressbyrån, när det finns mer att välja på.

När det är SL som driver lokaler ligger de under landstinget, för SL är ett bolag som drivs av landstinget. Därmed måste man se till att de aktörer och företag som kommer in i landstingets lokaler sköter sig enligt de policyer och riktlinjer som landstinget har.

Anförande nr 20

Landstingsrådet **Wigg** (MP): Fru ordförande! Hör och häpna, Christer: Även jag tror på marknadsekonomin. Men jag tror också att vi politiker är en del av marknadsekonomin. Vi är faktiskt aktörer även vi. Det kan vi inte ta bort. Då skulle vi lika gärna kunna säga: Låt marknaden sköta allt, vi behöver inte finnas, det här parlamentet kan upplösas.

Staffan Sjödén, som inte sitter i salen just nu, sade – apropå det Yvonne sade om Agenda 21 – att vi i våra perspektiv och våra beslut måste ha trådarna ända ner till automaten på perrongen och till de deklarationer som antogs i Rio för ett antal år sedan.

Det är också viktigt att vi följer de beslut som vi har fattat, så att vi inte bara antar dokument. Det står faktiskt i kostpolicyn att den omfattar också "upphandling av entreprenörer till kiosker, cafeterior mm" samt "uthyrning av plats till automater" och det talas om att man ska utveckla ett sunt sortiment i samverkan med livsmedelsindustrin.

Det står i kostpolicyn, Christer, och det ska du som SL:s ordförande vara med och bidra till att arbeta in. Det gäller att läsa på och veta vad som står i dokumenten.

Det står också: "Varje nämnd och styrelse" – alltså även SL – "ansvarar för måltids- och livsmedelsutbudet inom sitt verksamhetsområde och bör därför, om så erfordras, utarbeta egna riktlinjer och instruktioner för policyns genomförande i verksamheten".

Vi kan inte låta bli att påverka där vi har chans att påverka enligt gällande beslut.

Vi fattar beslut om folkhälsopolicy, miljöpolicy och så vidare. Men om vi sedan underlåter att följa upp besluten – vare sig det gäller Europakontor, miljöprogram eller något annat – då är politikens makt ofullständig, då lämnar vi det halvvägs.

Jag förväntar mig faktiskt att man i SL:s styrelse – jag hoppas att Yvonne lyfter upp den frågan på nästa styrelsemöte – tar tag i kostpolicyn och ser efter: Vad är det vi i SL behöver göra för att få ett bättre utbud av varor i våra automater och kafeterior med de entreprenörer som vi har, så att vi inte bara lämnar det till de kommersiella aktörerna, som vi ska jobba ihop med.

Det är så vi för samhället framåt.

Anförande nr 21

Landstingsrådet **Wennerholm** (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Ibland finns det ingen gräns för den politiska kläffingrigheten, skulle jag vilja säga. Om jag skulle anta din uppmaning, Yvonne, och du och jag skulle sitta tillsammans och besluta om vad vi ska stoppa i de olika facken i automaterna, då är jag övertygad om att kunderna kommer att ha synpunkter på vilka produkter vi stoppar dit.

Det är väl egentligen det som skiljer oss åt i vår syn. Jag kan säga till er två att jag är mäktigt stolt och imponerad över att Saltå kvarn två kvarter hemifrån mig har öppnat en butik på Renstiernas Gata på Södermalm. Det tycker jag är ett bra exempel på att min teori stämmer. När man gör något bra som människor gillar och som konsumenter efterfrågar, då blir det ett sådant underlag att man till och med öppnar en egen butik och inte bara finns i ett litet hyllsegment i andra butiker.

Det tycker jag talar sitt tydliga språk. Åtminstone vi som bor på Södermalm är rätt miljömedvetna och efterfrågar rätt produkter. Jag är övertygad om att det kan komma också i de kiosker och affärslokaler som vi hyr ut. Men att vi från politiskt håll ska börja värdera det som står på hyllorna tycker jag – oaktat vilka dokument vi tar fram – låter som det kommer från en epok som medborgarna i Europa har lämnat bakom sig för länge sedan.

Det handlar om att var och en ska ges ett bra underlag för att kunna vara en aktiv medborgare, en aktiv konsument. Det tänker jag bidra med, och det tänker alliansen bidra med, när vi nu har fått förnyat förtroende för att fortsätta att driva verksamheten i Stockholms läns landsting under de kommande fyra åren.

Anförande nr 22

Åsa Öckerman (MP): Christer G Wennerholm! Du använder uttrycket "politisk kläffingrighet". Varför inte i stället använda uttrycket "politisk initiativkraft"?

Jag tycker att den nuvarande inriktningen att göra resan till en större upplevelse, med större innehåll än själva resan, är utmärkt. Det finns många partier som tycker det, och så fungerar det ur resenärens och medborgarens synpunkt. Man färdas från punkt A till punkt B, och själva bussen eller tunnelbanan är en del av detta.

Jag tycker att man kan visa lite mer initiativkraft från politikernas sida och våga sätta ner foten och faktiskt tycka något. Det handlar inte om att man ska sitta och bestämma vad som finns i fack A, B och C i automaten. Det handlar tvärtom om att utforma riktlinjer som är lite större och lite mer framåtsyftande och ser längre än till automaten.

Christer G Wennerholm pratar om "vi som bor på Södermalm" och säger att "vi är miljöintresserade". Men det är ändå en väldigt liten del av landstingets medborgare som bor på Södermalm.

Jag vill bara nämna ett exempel där detta problem redan har löst sig. Där jag bor, i en förort, är nu SL:s automat stängd. Den står tom och gapande sedan lång tid tillbaka. Det beror inte på någon typ av förstörelse, om någon tror det, utan på att ingen vill handla där. Varför det? Jo, fem meter utanför ingången till tunnelbanan finns det ett stort utbud av färsk frukt, färska smörgåsar och annat. Det tar SL inte in några pengar på.

Det är ett exempel på att man inte visar politisk initiativkraft utan går efter någon gammal mossig idé om att man ska ha automater med läsk och choklad. Men läsk och choklad är väldigt omodernt och efterfrågas inte av resenärerna. De vill ha något som är gott att äta, något som är nyttigt och som de mår bra av, förutom att de vill åka i kollektivtrafiken, som man också mår bra av.

Anförande nr 23

Yvonne Blombäck (MP): Ordförande! Jag tycker att det är intressant retorik som Christer Wennerholm har i debatten. Det du säger, Christer Wennerholm, är att det inte är politikerna som ska tala om för de entreprenörer som finns i landstingets lokaler vilka riktlinjer som landstinget har utan att det är konsumenterna som ska tala om för entreprenörerna vad de efterfrågar.

Då blir min följdfråga till dig: Tycker du då helt enkelt att SL ska se till att informera alla resenärer om innehållet i kostpolicyn och folkhälsopolicyn – det blir ju slutsatsen av det du säger – så att de kan ställa kloka krav på de produkter som tillhandahålls i anslutning till SL? Jag tycker att det låter som en bakvänd väg.

Det är väl självklart, Christer, att jag inte menar att vi ska tala om vad entreprenörerna ska ha på hyllorna. Men de ska vara medvetna om de policyer och riktlinjer som landstinget har antagit. Därigenom blir de medvetna om vad vi förväntar oss politiskt. Det är på den nivån som jag vill hålla debatten.

Anförande nr 24

A n d e r s J o h a n s s o n (S): Ordförande! Det har väl inte hänt tidigare, så passa på och kom ihåg tillfället! Jag tror nämligen att jag måste säga att Christer G Wennerholm har rätt i den här frågan. Och jag är lite förvånad över interpellationens utformning men framför allt över den debatt som sedan har tagit vid.

Vi i landstinget disponerar fler lokaler än dem som ligger nära kollektivtrafiken. Inom Locums ram finns det en rad lokaler av kommersiell natur som vi hyr ut till privata aktörer. Skulle vi – som det andas ganska tydligt i inläggen, även om det inte är lika tydligt skriftligt i interpellationen från Miljöpartiets sida – ha direkta synpunkter på vilket utbud som finns i de lokaler som privata aktörer har, med hänvisning till en kostpolicy, en folkhälsopolicy eller vad det kan tänkas vara för dokument, då befinner vi oss på ett sluttande plan.

Det är kanske inte vi socialdemokrater som ska stå här och försvara rätten för privata aktörer som Pressbyrån att ha vad de vill i sina hyllor vid tunnelbaneuppgångar eller pendeltågsstationer. Men debatten ger faktiskt intryck av en regleringspolitik som är häpnadsväckande.

Till Yvonne Blombäck, som vad jag förstår är gruppleddare för Miljöpartiet på Värmdö, kan jag säga: Lycka till i arbetet i den nya kommunledningen i Värmdö! Och till moderaterna på Värmdö vill jag säga: Det här blir svettigt!

Anförande nr 25

L a n d s t i n g s r å d e t W i g g (MP): Det blev en ideologisk debatt, och visst handlar det om ideologi. Jag är förvånad över att Christer G Wennerholm avsäger sig sin makt som politiker men menar att han som konsument har full makt, tillsammans med alla andra konsumenter.

Jag säger att politiker har makt. Konsumenter har också makt. Det är den makt som ska samverka, tillsammans med människor som driver verksamheter, privata och enskilda företag. Det är så vi för världen framåt, så att vi inte bara stillatigande åser vad som finns och tycker att vi inte kan göra något åt det.

Detta betyder väl att du, Christer, motsäger både folkhälsopolicy och kostpolicy och inte bryr dig om dem, eftersom det inte är din sak som politiker att utföra vad som står i de dokumenten. Då undrar jag vad vi har dessa policyer till. Då kan vi lika gärna stryka dem, tycker jag!

§ 178 Frågestund

Fråga 1

Anförande nr 26

C u r t H a n s s o n (S): Jag tänkte att vi – genom några bilder som jag visar på skärmen här i salen – skulle göra en snabbresa från ytterstaden med dess busshållplatser, som ni alla känner till att jag bedriver en liten kamp för. Vi börjar inte alltför långt utanför innerstaden och tar oss sedan närmare innerstaden och hittar nästa trevliga plats. Jag har i alla fall

åstadkommit att allt klotter är borta på det galler som ni kan se på bilden. Sedan åker vi till ett vackert villaområde på vägen in mot staden, där vi kan se en förbättring. Sedan glider vi in till centrala staden och upptäcker vad som har skett utanför NK, dit Christers stabila väljare snabbt kan åka och inköpa det allra senaste.

Med utgångspunkt från den snabba resan, som väl tog ungefär 50 sekunder, ställer jag följande fråga till Christer: Kan tidigare utlovade men inte levererade ljusa, snygga och trygga bussväderskydd i stället bli till årets julklapp för Stockholmsregionens tiotusentals vinterhuttrande resenärer?

Anförande nr 27

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m** (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Svaret är detsamma som senast när Curt Hansson ställde frågan: Ja, det hade varit möjligt om det hade varit substans i de anbud som lämnades in. Men det visade sig att SL fick avbryta upphandlingen på grund av att den idé som anbudsgivaren hade inte höll måttet.

Anbudsgivaren stod inte för sitt anbud. Då tror jag att inte ens Socialdemokraterna och Curt Hansson kan leverera några nya skydd i den takt som var tänkt, med den utgångspunkten.

Däremot vet jag att du har missat de nya skydd som är uppsatta på olika håll i länet, bland annat ute på Ekerö. Det är människor som har hört av sig och sagt: Det är formidabelt vilka trevliga, nya väderskydd SL har satt upp. Det är bara för två veckor sedan.

Jobbet har påbörjats. Det pågår, Curt, en infrastruktursatsning på 100 miljarder kronor som kommer att vara i tio år. Den tyckte stockholmarna var så bra att de gav alliansen förtroendet att fortsätta i Stockholms läns landsting och på andra håll.

Vi kommer att göra det som är möjligt. Men om leverantörer inte står för lagda bud, då kan inte ens socialdemokrater bygga väderskydd.

Anförande nr 28

C u r t H a n s s o n (S): Christer! Du ska inte skylla på mig för att leverantörerna inte lämnar de anbud som passar dig. Jag bara inser att om man ska få den fråga som både du och jag ville driva genomförd, då handlar det om två parter i ett avtal.

Jag vet inte vilka krav SL har ställt. Det är inte min sak. Jag vet inte heller vilka motkrav som entreprenörer har ställt. Det är inte heller min sak. Men vad som de facto utlovades från din sida – på politiskt initiativ från mig – var 4 500 nya väderskydd. Nu säger du att busshållplatserna ska bort inom en tioårsperiod.

Det finns en viss diskrepans mellan löftet och utfallet av löftet som du gav, och det är egentligen bara det som jag är ute efter. Det måste snabbas på. Om det inte fungerar i omgång 1 får man väl försöka gå ut i en ny omgång. Resenärerna står ju kvar och fryser på de otrygga busshållplatserna i stället för att finnas på de ljusa, snygga och trygga busshållplatserna.

Det är din grej, Christer. Om du lovar något ska du naturligtvis också leverera det.

Anförande nr 29

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m** (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Just nu är det en takt på 200 nya skydd per år. Det är inte noll. Men om man vill välja ut några hållplatser och visa bilder på något som inte ser så bra ut kan man göra det. Fast inte ens i Curt Hanssons värld går det att leverera något som någon inte står för. Det är substansen.

Du kan väl prata om detta med dina partikamrater i SL. Varför hade de inget säryrkande i enlighet med vad du föreslår nu? Det hade varit mycket enkelt för Socialdemokraterna att komma med det. Men jag såg inget sådant, utan de drog samma slutsats som vi andra, att anbudet inte hade någon substans när det kom till verkligheten. Då får du väl gå tillbaka till dem och eventuellt till andra parter och fråga varför det inte var någon substans i framställningarna.

Så ser verkligheten ut. Man kan inte bygga väderskydd om det inte finns substans i de förhandlingar som har varit.

Anförande nr 30

Curt Hansson (S): Men du byggde luftslott genom ditt löfte om 4 500 nya väderskydd. Det var ett klart löfte från din sida. Du gick ut och sade det, lite på uppmaning från flera andra. Du kan inte beskylla mig och sossarna för att du inte når ända fram.

Det är du som har ansvaret, Christer! Du kan inte skylla på sossarna så fort du inte får precis som du vill. Du har ansvaret! Vi kan väl ändå vara överens om att 200 väderskydd per år räknat på 10 000 busshållplatser är långt ifrån vad du själv skulle vilja uppnå, hoppas jag.

Kan vi inte ta nya tag för resenärernas skull och inte bara prata om att någon enstaka leverantör inte har svarat upp mot sitt anbud? Nya tag! Du har ny majoritet! Nu kör vi en sväng till. Kan du inte lova det i alla fall – för resenärernas skull? Kom igen nu, Christer!

Anförande nr 31

Landstingsrådet Wenneholm (M): Vi lovar att vi ska bygga väderskydd, och det kommer vi att göra. Men det vi inte gör är att byta ut de gamla som finns där. Det är väl inget stort fel på till exempel många av de väderskydd som finns i Stockholms innerstad – eller hur?

Det som kommer att ske är att det kommer upp nya väderskydd, men inte i den takt som var tänkt i det underlag som fanns. Den leveransen hade inte substans – jag understryker det en gång till. När det kom till kritan fanns det inte substans i den. Man kan bara beklaga att det är på det sättet.

Jag vet egentligen inte varför du ställer frågan, men jag kan ana varför du gör det. Då tycker jag att du ska gå till SL och ta reda på hur det är. Jag kan erbjuda dig tid där, så får du information – eftersom ni tydligen har svårt med kommunikationen internt inom socialdemokratin. Annars är det ju enklare att du går till Lars Dahlberg. Men du kan få komma till mig och SL, så ska vi gå igenom detta. Då kommer du säkert att inse att vi kommer att kunna bygga ut i den takt som det finns pengar och möjlighet till. Men den idé som fanns hade ingen substans när det kom till kritan, Curt.

Fråga 2

Anförande nr 32

Håkan Jörnehed (V): Ordförande! I dag var det en förstanyhet i både TV 4 och ABC, och det var ett stort uppslag i Svenska Dagbladet. Det handlar om att chefen för cancervården i Stockholm sitter på dubbla stolar. Roger Henriksson, som har det högsta vårdansvaret på Radiumhemmet för länets cancerpatienter, är också delägare i ett privat rådgivningsföretag som riktar sig till samma patientgrupp. Nu växer protesterna från den egna läkarkåren, samtidigt som sjukhusdirektören överväger ett nytt regelverk.

Då tänkte jag fråga Maria Wallhager: Kommer landstinget att vidta några åtgärder med anledning av att chefen för Radiumhemmet sitter på dubbla stolar?

Anförande nr 33

Landstingsrådet **Wallhager** (FP): Tack, Håkan, och tack så småningom, Raymond, för ungefär samma fråga! Det är en het fråga – det tycker jag faktiskt själv också.

Låt mig börja med att slå fast att jag naturligtvis inte yttrar mig i själva sakfrågan som gäller den enskilda individen utan talar om principerna, för det är inte helt omöjligt att det gäller fler personer som är verksamma inom landstinget.

Låt mig också slå fast att det är oerhört viktigt att våra patienter har möjlighet till *second opinion*, och jag tycker också – vilket framkommer i artikeln i Svenska Dagbladet i dag – att det finns en poäng i att våra patienter kan vända sig utanför landstingets verksamhet. Om man begär *second opinion* är det inte omöjligt att man får gå till korridoren intill, där kollegerna sitter, och då är det klart att det kanske blir ett väldigt likartat yttrande i frågan. Den som är ordförande för Svenska hjärntumörföreningen säger också att det kan vara känsligt och svårt att ta upp frågan, så att det är viktigt att man kan gå till en utomstående.

I landstinget har vi praxis för väldigt mycket. Vi har bland annat en praxis som reglerar bisyssla som vi har gjort en översyn av under förra året. Däremot har vi i dag ingen praxis som reglerar det som är aktuellt nu, där aktieinnehav i mindre eller större omfattning kan påverka det jobb man har och teoretiskt också skulle kunna påverka inköp som vi gör.

Jag delar faktiskt din åsikt, Håkan. Jag tycker att detta är något som man bör se över. Jag har så sent som i morse pratat med Birgir Jakobsson för att få information i ärendet. Jag har också fullt förtroende för den tillträdande alliansen, den nya majoriteten, att man ser över detta.

Samtidigt ska vi nog vara medvetna om att det inte är så svart eller vitt. Men det kan jag utveckla lite grann i kommande inlägg.

Anförande nr 34

Håkan Jörnehed (V): Som jag ser det handlar det om förtroendet hos medborgarna för sjukvården. Kan jag lita på den läkare som jag träffar när jag är sjuk? Jag tycker absolut att man ska ha möjlighet till *second opinion*, men ska man betala för det?

Jag vill läsa ur artikeln i Svenska Dagbladet, för jag tycker att det blir ganska geggigt i det här fallet. Företaget det gäller, 2nd View, "ägs som aktiebolag av Roger Henriksson, hans sekreterare Monika Sandström och ytterligare ett antal delägare, varav en är högt uppsatt chef på läkemedelsföretaget Roche. Roger Henriksson har själv kopplingar till Roche som huvudansvarig i Sverige för utprovningen av ett av företagets läkemedel mot en viss typ av hjärntumörer." Det blir lite geggigt, för här kommer också läkemedelsindustrin in i frågan.

När jag är sjuk, svårt cancersjuk, kan jag då lita på den här läkaren? Eller ska jag tro att han har ett vinstintresse som gör att jag inte får den behandling som jag borde få? Det är en rätt svår fråga, Maria, som upprör många. Därför är det viktigt att vi fort får ett regelverk.

Anförande nr 35

Landstingsrådet **Wallhager** (FP): Jag har sagt att det ska komma ett regelverk. Om det kommer på plats är som sagt en fråga för den nya majoriteten.

Sedan tycker jag att det är oerhört viktigt att klargöra att det i det aktuella fallet handlar om ett nonprofitföretag med väldigt liten verksamhet.

Vad som är viktigt att klarlägga är vilken typ av aktieinnehav som är okej och vilken som inte är det. Är det okej att äga aktier i fonder, som kanske många av oss här inne gör? Ja, det tycker nog de flesta är okej. Är det okej att äga aktier i ett aktiebolag inom läkemedelsindustrin? Ja, det kanske är okej om vi inte har något att göra med

läkemedelsindustrin. Är det okej att äga aktier i ett företag som tillverkar medicinsk-teknisk utrustning på ett område där vi själva är verksamma? Nej, där kanske gränsen går.

I en sådan utredning tror jag att det är väldigt viktigt att klargöra vad som är svart och vitt och vad som är okej. Den förordning om bisysslor som vi har i dag är inte glasklar, tycker de som i dag tillämpar den. Man är på väg att ta fram olika typer av praxisfall inom bisyssleverksamheten för att se vad som är okej eller inte.

Men i sak delar jag din åsikt.

Anförande nr 36

Håkan Jörnehed (V): Det som också kommer fram i det enskilda fall som vi nu diskuterar, som är det aktuella i dag, är att det också blir ett personalproblem och ett arbetsmiljöproblem för de kolleger som – jag citerar återigen ur artikeln i Svenska Dagbladet – tycker: "Konstigt och oetiskt att tjäna pengar på svårt sjuka cancerpatienter när man är landstingsanställd, säger Elisabeth Lidbrink, cancerläkare på Radiumhemmet."

Det har tyvärr varit lite problem på Radiumhemmet sedan en tid tillbaka. Den här historien verkar inte göra att arbetsmiljön på Radiumhemmet blir bättre. Då kan man tycka att en sak är lite spännande. Du och jag var för någon månad sedan på studiebesök på Radiumhemmet. Då nämndes inte detta fall. Men chefen kunde ju ha sagt att det förekommer *second opinion* på det här sättet och att patienterna får betala för det. Visst var det konstigt att han inte sade så!

Anförande nr 37

Landstingsrådet Wallhager (FP): Jag har inte heller något minne av att du ställde någon fråga om det, Håkan.

Vad som är viktigt – för att inte komma bort från den viktiga diskussionen – är att slå fast att man ska kunna få en *second opinion*-information, att man ska kunna få den utanför landstingets verksamhet, att vi, när den här typen av frågor som i dag inte är reglerade kommer upp, ska ta dem på allvar och se över vad som behöver göras och att vi snabbt som möjligt ska se till att få någon typ av reglering på papper, så att våra verksamheter kan förhålla sig till det, så att det inte blir ett arbetsmiljöproblem, en etisk fråga eller en tveksamhet från patientens sida. Det är mitt svar på din fråga.

Fråga 3

Anförande nr 38

Åke Askén (MP): Jag har ställt frågan: Har landstingsrådet några planer på att förstärka kontrollen av hur landstingets entreprenörer sköter sina åtaganden?

Bakgrunden till detta är någonting som vi alla har läst om under rätt många år, nämligen att det uppdagas fusk eller brister hos entreprenörerna, och det där har ju ökat i takt med att vi har tagit in allt fler entreprenörer. Men då har landstingets kontrollfunktioner inte hängtt med. Det gör att en del entreprenörer tar chansen – de kan göra ganska mycket som de vill utan att bli upptäckta. Det finns som sagt flera exempel på detta. Christer G. Wennerholm känner väl till dem, framför allt de som finns inom SL.

Anförande nr 39

Landstingsrådet Wennerholm (M): Herr ordförande, landstingsledamöter! Till att börja med vill jag på det bestämdaste understryka att ingångna avtal givetvis ska följas. Det är en utgångspunkt som vi måste ha och även markera tydligt när vi upphandlar verksamhet – i och för sig gäller det ju eventuell egen regi också – att det man har som uppdrag att leverera ska levereras.

Vi måste därför bygga system för uppföljning, inom både trafik- och sjukvårdsområdet, så att vi snabbt kan upptäcka fel och brister som frågeställaren pekar på. Jag vill hävda att vi har blivit bättre på att kontrollera entreprenörerna under den gångna perioden, men jag utesluter inte att det kan behöva tas ytterligare steg.

Åke pekar i avslutningen på sitt resonemang kring frågan på SL och det som har förevarit i medierna de senaste dagarna, och där vill jag för egen del markera att de ingångna avtal som SL har med entreprenörerna ska följas och den leverans man har lovat ska genomföras. Där har också den verkställande ledningen för SL, i form av vår direktör, varit väldigt tydlig i medierna i fredags. Man kunde se att företrädaren för en av de entreprenörer som det då var fråga om var mycket ödmjuk i sitt svar och sin framtoning. Man kan väl säga att den nye vd:n där gjorde en kungspudel. Men det är lite sent – har man ingått avtal ska man, som du säger, Åke, också leverera. Det budskapet måste vara tydligt till våra entreprenörer.

Sedan är det så att vi måste bli ännu bättre på att följa upp – det har vi gemensamt sett inom SL. Därför har vi också gemensamt fattat beslut om att genomföra en översyn av vår egen överbyggnad för att SL:s upphandlingar och uppföljning av de avtal som ingår ska bli ännu bättre. Alltihop syftar ju till att vi ska leverera så bra kvalitet som möjligt för insatta skattemedel till våra medborgare.

Anförande nr 40

Åke Askensten (MP): Det Christer syftar på är väl NTR, som tycks ha underlåtit att till SL rapportera in problem med bromssystemen, och inte heller tycks ha rapporterat in dem till Transportstyrelsen. Det är naturligtvis väldigt allvarligt, för det handlar ju i allra högsta grad om säkerhet. Dessutom har man tydligen haft för liten bemanning i trafikövervakningen, och det är ju verkligen en kärnfråga!

Så det är bra att ni tar tag i detta, men ni i majoriteten borde också ta tag i ersättningssystemet inom sjukvården. Det är ju så upplagt att ju fler gånger patienten kommer till läkaren eller vårdcentralen, desto mer pengar tjänar man. Det gör att en del läkare och andra inte har så stort intresse av att lägga så mycket tid på patienten utan säger "kom igen nästa vecka" – då klirrar det ju i kassan; fast det säger man förstås inte till patienten. Men patienten borde nog upplysas om att det är så systemen fungerar. Det bör ni rätta till, tycker jag.

Anförande nr 41

Landstingsrådet Wenerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag vill ännu en gång understryka att i det aktuella fall som Åke Askensten pekar på – som i och för sig inte är omnämnt i frågan men som kommer upp i debatten – anser jag att det är fullständigt oacceptabelt med de brister som medierna har rapporterat om. Visar det sig att det stämmer när man från den verkställande ledningen kontrollerar detta, så har det ju begåtts allvarliga brott mot de avtal som ingicks vid upphandlingen. Jag understryker det en gång till: fullständigt oacceptabelt!

Vi tittar på, vid varje enskilt tillfälle, hur vi kan bli bättre på att genomföra uppföljningar för att komma till rätta med fel och brister. Är det så att vi behöver vidta ytterligare åtgärder så kommer vi att göra det. Då känns det skönt att ha även Miljöpartiet i ryggen för att genomföra sådana åtgärder.

Anförande nr 42

Åke Askensten (MP): Ett annat problem är om det är så att landstingsanställda knäcker extra i företag som är entreprenörer till landstinget. Då blir det väldigt besvärligt. Det här har vi snuddat vid tidigare i Håkan Jörneheds fråga, och Raymond Wigg kommer väl också att ta upp det här.

Frågan är hur stort fusket är. Det kan inte Christer G. Wennerholm svara på, och det kan inte jag heller.

Till sist får jag konstatera att jag visst har glömt min gamla käpphäst, nämligen hur dåligt SL:s entreprenörer sköter anpassningen till de personer som har funktionshinder. Det har jag å andra sidan tjtat om under de senaste tolv åren här, så jag ska inte tjata mer om det under de närmaste fyra åren, det kan jag faktiskt lova er – åtminstone inte i den här församlingen!

Anförande nr 43

Landstingsrådet *W e n n e r h o l m* (M): Ja, herr ordförande, jag tror väl att Åke och jag kan få möjlighet att diskutera en del frågor i ett annat hus, om jag inte har förstätt det hela fel.

Jag vill avslutningsvis understryka än en gång, att är det så att vi finner att vi ytterligare behöver förstärka uppföljningen av avtal med våra entreprenörer så kommer vi att jobba hårt med de frågorna, oaktat vilket av landstingets ansvarsområden det gäller.

Fråga 4

Anförande nr 44

Landstingsrådet *S e v e f j o r d* (V): Ordförande! Hösten är ju här och vintern är på gång, och då vet vi att infektionssäsongen också är på gång. Vi vet att infektionssäsongen ofta slår hårt dels mot gamla och skröpliga personer, dels mot de minsta i vårt samhälle, de som är under ett år. Det brukar varje år leda till ansträngda förhållanden inom inte minst just barnsjukvården.

Per Sandstedt, som är chef för Sachsska barnsjukhuset, skriver så här i ett av sina alldeles ypperliga veckobrev, som han skickar ut: Vårdplatserna är under denna tid alltför få och det hotar den medicinska säkerheten.

Mot den bakgrunden har jag ställt en fråga till Filippa Reinfeldt: Avser du att vidta några åtgärder så att Sachsska barnsjukhuset snabbt får tillgång till fler vårdplatser?

Anförande nr 45

Landstingsrådet *R e i n f e l d t* (M): Tack, herr ordförande! Tack också Birgitta Sevefjord för frågan – en fråga som jag vet engagerar oss båda väldigt mycket.

Brist på vårdplatser är en väldigt aktuell fråga i dagarna. Den diskussionen brukar alltid handla om att vårdplatserna i Sverige minskar. Det gäller dock inte barnsjukvården här i Stockholms län, utan här har faktiskt vårdtillfällena ökat rätt mycket de senaste åren.

Det är dock så att i takt med att Stockholm växer får vi också bekymmer med överbeläggningar. Det är den andra sidan av myntet, som ofta visar sig genom att det finns brist på vårdplatser.

Hur hanterar man då detta? Jo, antingen genom att avdelningarna tar in fler patienter än vad verksamheten har planerat för, eller så läggs patienterna på avdelningar som har "fel" specialinriktning. Oavsett hur det sker är överbeläggningar ett tecken på bristande kvalitet i sjukvården.

Att planera för bemanning och flytta resurser mellan olika kliniker och mottagningar allt eftersom behoven varierar – och det gör de inte minst inom barnsjukvården säsongsvist – är en av sjukvårdens svåraste utmaningar.

Vad vi gör är att sätta upp ramar i form av kvalitetsmål, och vi följer också upp med resurser. Sedan är det ledningen för våra sjukhus och vårdgivarna som är anställda för att hantera själva planeringen.

Det Birgitta tar upp i sin fråga specifikt vad gäller Sachsska barnsjukhuset har jag naturligtvis också läst i veckobrevet från Per Sandstedt – alldeles utmärkt bra veckobrev, för övrigt. Det är självklart så att vi kommer att följa upp och föra vidare diskussioner med Sachsska barnsjukhuset om hur de avser att planera verksamheten efter de behov som finns och de beställningar som också utgörs av de avtal som vi har med Sachsska.

Vad gäller Sachsska är det så att det är ytan, det vill säga en lokalfråga, som är deras största bekymmer. Kring det återkommer jag i nästa inlägg.

Anförande nr 46

Landstingsrådet **S e v e f j o r d (V)**: Filippa Reinfeldt, jag tycker att det kanske inte bara är för oss att överlåta till verksamheterna att lösa det här problemet, för jag tycker att det i allra högsta grad är ett politiskt problem, och det är ett trovärdighetsproblem.

Du liksom jag är ju oerhört engagerad och vill naturligtvis att barnsjukvården ska fungera på allra bästa sätt, men jag blir orolig när det då visar sig att chefen för Sachsska barnsjukhuset säger att situationen är så ansträngd att det faktiskt hotar den medicinska säkerheten. Då tycker inte jag att man bara kan överlåta till verksamheten att lösa problemet. Det handlar dels om ytor, precis som du sade, men dels handlar det också om vad man gör för beställningar.

Sachsska barnsjukhuset har – också enligt Per Sandstedt – haft det lägsta antalet vårdplatser i förhållande till barnpopulationen de senaste 20 åren, så det är inget nytt problem, som har påpekats gång på gång, men vi har ännu inte lyckats lösa det.

Du är ändå huvudansvarig, så ett mer konkret svar skulle jag önska att du kunde ge än att överlåta till verksamheten att lösa detta.

Anförande nr 47

Landstingsrådet **R e i n f e l d t (M)**: Precis! Självklart förs det också diskussioner med alla vårdgivare som vi har avtal med, och det är självklart att vi som har ansvar för att det finns en vård som utgår från befolkningens behov måste föra en diskussion med vårdgivarna, i det här fallet Södersjukhuset, om det möjligen är så att de i avtalen tar på sig ett större ansvar än vad de faktiskt klarar av att leverera. Då är det naturligtvis en fråga som man måste föra separat med dem.

Vi har avtal med vårdgivarna. Vårdgivarna har ett ansvar för att se till att man kan organisera vården utifrån de vårdtillfällen som vi har beställt. Då måste de också ha en plan för att se till att den typen av överbeläggning inte ska ske som han i sitt veckobrev ger uttryck för kanske kommer att kunna ske under högsäsong.

Vad vi gör är att noga följa överbeläggningarna i sjukvården, och vi har också för avsikt att när vi reviderar flerårsavtalen införa olika typer av belöningsystem, som premierar vårdgivare som inte har överbeläggningar och som straffar dem som har det.

Anförande nr 48

Landstingsrådet **S e v e f j o r d (V)**: Jag tror inte att vi löser den här frågan genom att bara premiera att man har så snabb omsättning som möjligt av de patienter som ligger inne. Här handlar det om de minsta medborgarna i vårt län, de som är ett år eller yngre, och som är hårt utsatta just under infektionssäsongen och som behöver den absolut bästa vården.

Vad sjukvården och Sachsska själva säger är ju att man behöver ytterligare utöka de 27 vårdplatser man har i dag till åtminstone 31–32. Det kräver yta, som du sade tidigare, men det kräver också ekonomiska möjligheter. Därför ska det bli intressant att följa denna diskussion i budgetdebatten, som vi snart ska, och se om den sittande majoriteten är villig att avsätta tillräckligt med resurser. Faktum är ju ändå att de stora akutsjukhusen har problem med vårdplatser överallt, och ett av skälen till att de har det är kanske att de har för snäva budgetar, helt enkelt.

Anförande nr 49

Landstingsrådet **R e i n f e l d t (M)**: Herr ordförande! Jag tror inte att det i det här fallet handlar om de ekonomiska resurserna. Sjukhuset prognostiserar ett överskott på drygt 60 miljoner kronor under innevarande år, och det är en ledningsfråga att planera så att man har en verksamhet som lever upp till de avtal man har träffat med landstinget och beställaren. Nej, i det här fallet tror jag att det faktiskt är en ytfråga. Klarar Södersjukhuset inte av att hantera frågan om yta, måste vi naturligtvis föra en diskussion med Södersjukhuset om man har tagit på sig en för stor beställning, med för många vårdtillfällen i förhållande till vad man klarar av att leverera. Kring den frågan ska jag gärna återkomma, Birgitta.

Fråga 5

Anförande nr 50

Y v o n n e **B l o m b ä c k (MP)**: Ordförande! Vid varje stopp, försening eller annan händelse i SL-trafiken måste informationen till resenärerna vara både snabb, tydlig och korrekt. I dag finns det väldigt stora brister här.

Vi har inte påbörjat vintersäsongen ännu, men vi vet att den kommer – om inte nästa vecka så inom kort kommer det en typ av vintersäsong, och då blir det ökande förseningsrisker, som vi alla känner till.

Därför vill jag fråga **Christer G. Wennerholm**: Kan du garantera att informationen till SL-resenärerna blir bättre inom kort?

Anförande nr 51

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter och frågeställare! Jag kan garantera att vi gör allt för att den ska bli bättre än vad den har varit.

En förutsättning för att det ska kunna bli på det sättet är att vi är på väg från ett system som jag aldrig har begripit varför man har satsat på när det gäller information till resenärerna, som bygger på tidtabell, när vi i stället givetvis borde ha haft ett informationssystem som bygger på realtid. Dock finns det ingen anledning för oss som jobbar med de här frågorna i dag att stå och grina över spilld mjölk, men det är klart att det hade varit enklare om utgångspunkten för information i systemet till våra resenärer hade varit hur det verkligen ser ut: vilken buss är det, var är den och när kan den förväntas komma? Speciellt om det inte som på vissa linjer är tätt mellan bussarna utan glesare. Samma gäller givetvis även den spårbundna trafiken.

Där har vi vidtagit åtgärder, och det vet ju Yvonne som frågeställare men för er andra som inte dagligen följer vad som händer kan jag berätta att exempelvis på pendeltågstrafiken har det här varit en fråga för Banverket, nuvarande Trafikverket. Nu ser vi till att vi i stället får tillgång för våra entreprenörer till den störningsdatabas som SL har, så man kan lägga ut aktuell information i stället för att det är mängder av olika mellanstationer att välja, där detta ska rapporteras. Jag hoppas att det kan bidra till att det blir bättre störningsinformation.

Sedan måste informationen, som jag pekade på inledningsvis, handla om realtid och inte tidtabell. När det är störningar är det ingen som är betjänt av att det står när bussen *skulle* ha kommit, utan man vill veta när bussen *kommer*. Och om det inte kommer någon buss så vill man veta att det *inte* kommer någon buss, så att man kan välja alternativ.

Det som väl ändå är en tröst i sammanhanget är vår resegaranti, som gör att när det inte fungerar utan vi fallerar så kan man i alla fall få lite plåster på såren.

Anförande nr 52

Y v o n n e B l o m b ä c k (MP): Tack, Christer Wennerholm. Just det här att det bygger på tidtabell och inte realtid har jag hört dig svara tidigare. Då är min följdfråga till dig som ordförande i SL: Jag har inte sett att du har lagt fram något förslag att gå över till någonting annat – finns det någon sådan tidplan, eller är det så att vi sitter fast i någonting som vi inte kommer ur?

När det gäller samverkan mellan aktörerna tycker jag att det är bra att det nu blir tillgång för alla i SL:s system – men det handlar ju också om att när det händer där ute är det i dag så att man inte kan svara, eller man svarar väldigt olika. Alla har handdatorer, sägs det, men de verkar inte kunna ”prata” med varandra. Det finns ju en mängd kommunikationsproblem, som faktiskt drabbar resenärerna och som för en resenärer är fullständigt obegripligt.

Förutom de tekniska hjälpmedlen behöver det därför finnas också trafikvärdar. Där har åtminstone du och jag haft rätt skilda uppfattningar om hur många de ska vara och hur länge de ska finnas. Jag skulle också vilja få en kommentar om det i detta sammanhang. Planerar du fortfarande att lägga ned dem?

Anförande nr 53

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag är helt enig med Yvonne Blombäck om att man ska se till att använda så modern teknik som möjligt. Just det här att vi ger våra entreprenörer möjlighet att komma in i störningsdatabasen innebär ju att det inte finns något att skylla på, utan då handlar det om att skapa kommunikationsvägar så att den personal som möter kund – för det är ju vad det handlar om – ser till att våra resenärer får så bra service som möjligt. Då kan de hitta den information som de behöver för att kunna ge ett bra och korrekt svar.

Det är upp till entreprenörerna att se till att utbilda sin personal, och vi ska ställa krav på det.

Jag är glad över att flera av entreprenörerna har inrättat olika former av utbildningsfunktioner för sin personal, för att man ska bli bättre på service till kund.

Men jag kan inte underlåta att hålla upp min lilla Iphone. Det gäller också för SL att vara modern och fundera kring hur det fungerar med informationen människor emellan i ett modernt samhälle. Där måste vi hjälpas åt och bli mycket bättre!

Anförande nr 54

Y v o n n e B l o m b ä c k (MP): Christer Wennerholm vet hur jag har kämpat för att få SL att använda modern teknik där folk är – det har jag jobbat med mycket!

Jag tycker det är intressant, det du säger om accessen in i systemet. Om jag tolkar ditt svar rätt, betyder det att den personal som finns ute, var man än befinner sig – trafikvärdar, stationsvärdar, alla de som jobbar med handdatorer som redskap – var och en kommer att få tillgång till SL:s störningsinformationstjänst. Är det riktigt tolkat? Jag vill bara vara tydlig, så att jag vet om jag har fattat vad du säger till mig här.

Men jag fick inget svar på hur du ser på trafikvärdarnas framtida situation.

Anförande nr 55

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Mitt svar är att våra entreprenörer ska ha tillgång till aktuell *realtidsinformation* och kunna föra den vidare. En tidtabellsinformation är ju fullständigt ointressant, om bussen, tåget eller spårvagnen inte kommer! Där är det på det sättet, att detta nu ska genomföras. Punkt.

Sedan får man väl ta konsekvenserna av att man tidigare har fattat beslut som jag kan uppleva som rätt korkade, om jag får uttrycka mig på vanlig sörmländsk svenska.

Vad det gäller personal i trafiksystemen, herr ordförande, är det på det sättet att flera av de upphandlingar som har genomförts faktiskt har resulterat i att det ska vara mer personal i stationssystemen, bland annat i tunnelbanan. Det tycker jag är en positiv utveckling, och jag ser fram emot att det kommer att bli mer av den varan, för det är hög kvalitet i våra entreprenörers relationer till kunder.

Fråga 6

Anförande nr 56

H å k a n J ö r n e h e d (V): Ordförande! Ja, så kom förra veckan de där tidningsrubrikerna som man absolut inte ville läsa: Kvinna avled – läkarna var på semester. Man kunde läsa om två dödsfall på ortopedien på Danderyds sjukhus efter fel behandling och medicinering på grund av att personalen var på planeringsdag. Då tycker jag att man ska tänka på att någon förlorade sin mamma eller pappa på grund av att läkarna var på semester, eller att någon förlorade sin nära anhöriga därför att personalen var på planeringsdag. Då blir det så oerhört smärtsamt att läsa om detta.

Jag undrar, Filippa: Kommer Stockholms läns landsting att vidta några särskilda åtgärder med anledning av dödsfallen på ortopedien vid Danderyds sjukhus som det har rapporterats om i medierna? Alla de här händelserna handlar just om Danderyds sjukhus.

Anförande nr 57

Landstingsrådet R e i n f e l d t (M): Tack, herr ordförande! Tack också Håkan Jörnehed för en angelägen fråga.

Tidigare under debatten nämnde jag att brist på vårdplatser eller överbeläggning är en aktuell fråga, och självklart är det så också i den här frågan. Men den här frågan är väldigt komplex. Trots att vi har gjort stora och ökade satsningar på sjukvården, kan vi inte vara säkra på att det finns tillräckligt med vårdplatser. Det vi kan göra från landstingets politiska ledning är att sätta upp ramar i form av kvalitetsmål och anslå resurser. Hur vården sedan planeras måste vara en fråga för vårdprofessionella – för sjukhusen och deras ledningar.

Det som har skett på Danderyds sjukhus är både tragiskt och beklagligt. De som ansvarar för verksamheten där har också gått vidare för att utreda hur det har kunnat ske och hur man ska kunna förhindra att det sker igen.

När man ser vad som har skett, att fallen inträffade medan den ordinarie personalen deltog i planeringsdagar, ser det rätt tydligt ut som att det handlar om hur verksamheten leds.

Det har samtidigt antytts att det skulle handla om brist på ekonomiska resurser, men det är också i det här fallet uppenbart felaktigt. Danderyds sjukhus har vad gäller ekonomiska resurser levererat ett stort överskott under föregående år och prognostiserar också ett stort överskott under innevarande år, så återigen är det snarare en fråga om hur sjukhuset *använder* sina resurser.

Det är klart att det är oerhört allvarligt att sådana här fall kan inträffa. Baksidan av det är samtidigt väldigt positiv: att det blir uppmärksammat i flera olika kanaler. När ett sjukhus får den här typen av allvarlig kritik från Socialstyrelsen, är det naturligtvis än viktigare att

inte bara följa frågan utan att också se till att åtgärda de brister som finns i verksamhetens ledning och planering.

Mot den bakgrunden är det självklart, Håkan, att förvaltningen kommer att lyfta även denna fråga i de diskussioner och de uppföljningsamtal som löpande sker med Danderyds sjukhus, för att se vilka åtgärder som vidtas för att återställa förtroendet för vården där.

Anförande nr 58

H å k a n J ö r n e h e d (V): Du har rätt i, Filippa, att det handlar om förtroendet för sjukvården. Kan jag lita på att det är väl planerat när jag kommer in som patient själv eller med en nära anhörig? Här tror jag att vi har ett stort förtroendeproblem.

Därför tror jag att man kanske måste vidta några åtgärder för att visa att vi tar det här på allvar. Du säger att man nu ska utreda och att det handlar om planering. Säkert gör det det – men ska den som planerade det här så felaktigt fortfarande sitta kvar? Borde inte den personen ta en timeout eller något liknande?

I medierna florerar det också mycket om bemanningsföretag. Jag har inte den informationen. Men ska vi verkligen ha kvar det bemanningsföretaget, om det var de som inte kunde leva upp till de kvalitetskrav som vi ställde?

Jag tror att man måste visa att man agerar, att det utreds och att vi tar det här på allvar. Som jag säger, det var ändå någon nära anhörig till någon som utsattes för detta. Det är inte acceptabelt, tycker jag, att de ska behöva känna att det hela var på grund av dålig planering. Vi måste väl kunna säkerställa att de här professionella personerna kan planera verksamheten även när det är planeringsdagar och vid semestrar?

Anförande nr 59

Landstingsrådet R e i n f e l d t (M): Herr ordförande! Som jag avslutade med att säga, är det självklart att det här är en av de frågor som kommer att lyftas upp i de dialoger som löpande förs med Danderyds sjukhus, tills vi känner oss säkra på att de har vidtagit de åtgärder som krävs för att återställa förtroendet för vården. Men det är också väldigt tydligt att ansvaret för verksamheten och de kontrollerna ligger på sjukhuset.

I den händelseanalys som har gjorts av Danderyds sjukhus har verksamheten identifierat ett stort antal orsaker till händelserna. Du kan få en kopia senare om du är intresserad, Håkan. Självklart är det också så att hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning kommer att lyfta upp alla händelser för att få svar på de frågetecken som ändå finns: Vilka åtgärder vidtar nu sjukhuset för att den här typen av händelser inte ska kunna inträffa igen?

Det är naturligtvis någonting som det också är viktigt för andra vårdgivare att kunna ta del av och dra lärdom av.

Anförande nr 60

H å k a n J ö r n e h e d (V): Nej, vi får verkligen hoppas att vi aldrig behöver läsa sådana här rubriker igen!

Jag undrar bara om du vet när det kommer att ske. Har de här dialogerna redan påbörjats? Jag tror, återigen, att det är viktigt att visa att vi från politiken – oavsett om vi är i majoritet eller i opposition – tar detta på största möjliga allvar.

Det vore jättebra, Filippa, om du kan skicka över det material som du hade. Det är ju lite synd att du tydligen hade information om det här redan i torsdags – jag såg att du uttalade dig i medierna om ekonomin, och man kanske kan diskutera om de använder sina resurser på bästa sätt och om överskottet – men vi från oppositionen har återigen bara fått läsa om

det i medierna. Sådant här är så pass allvarligt att det vore trevligt om också vi kunde få del av underlaget. Då kanske jag inte ens hade behövt ställa den här frågan.

Jag tror att vi måste bli bättre på att samarbeta kring så här ytterst allvarliga frågor, som handlar om förtroendet för vården.

Anförande nr 61

Landstingsrådet *R e i n f e l d t* (M): Det är inget särskilt hemligt papper som jag har framför mig – det är Socialstyrelsens beslut från juli i år, och det är en offentlig handling. Jag ska självklart ge dig en kopia på det, Håkan.

Som jag nämnde i en tidigare diskussion avser vi att återkomma i samband med flerårsavtalen och införa en typ av belöningssystem, som innebär att vårdgivare som inte har överbeläggningar kommer att premieras medan vårdgivare som har överbeläggningar kommer att straffas för det. Med ett sådant system på plats är det möjligt att situationen på Danderyds sjukhus aldrig hade uppstått. Det kan man inte veta, men möjligheterna kanske hade ökat.

Det är viktigt när vi skapar regler för vården att det ska vara tydligt att det inte är lönsamt att ha överbeläggningar, utan det ska betala sig bra att göra rätt från början.

Vi kommer säkert att få anledning att återkomma till den frågan igen.

Fråga 7

Anförande nr 62

Landstingsrådet *W i g g* (MP): Här ser vi rubrikerna från dagens Svenska Dagbladet. Precis som du anade, Maria, handlar det om samma fråga som Håkan tidigare ställde. Min fråga är formulerad så: Ska vårdpersonalens sidoverksamheter för egen vinning upphöra? Här är det helt klart fråga om en läkare som bedriver en verksamhet som patienterna enligt lag har rätt till, en *second opinion*.

Du var i ditt svar till Håkan inne på att det kan vara lite svårt att få det svaret av läkare på samma enhet, Radiumhemmet. Men kutymen, och det sätt man brukar handha det på, är att man får sitt svar från andra universitetssjukhus. Man får inte svaret från en läkare som är kollega. Så det borde vara löst.

Här har vi alltså en läkare som uppenbart driver en verksamhet på det sättet – men vad jag kan se i både lagtext och i vår egen policy om bisysslor står det att en arbetstagare inte får ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för hans eller någon annan arbetstagares opartiskhet.

Anförande nr 63

Landstingsrådet *W a l l h a g e r* (FP): Tack, Raymond för frågan! Som jag sade tidigare, i svaret till Håkan, så tycker jag att det här är en väldigt viktig fråga. Och precis som Håkan sade handlar det om förtroendet för vården, för självfallet ska våra patienter ha fullt förtroende för vår vård.

Samtidigt vill jag påstå att det finns en poäng i att man kan få en *second opinion* från någon utanför vår egen verksamhet. Vi är nog ganska medvetna om, både du och jag, Raymond, att det i den här världen är en ganska liten skara som faktiskt har tillräckliga kunskaper för att kunna ge en *second opinion* även om man befinner sig på ett annat universitetssjukhus, i en annan stad, i ett annat landsting.

Jag antar att du syftar på två individer, inte på chefen för verksamheten utan egentligen på dem som eventuellt har varit med och delgivit sin erfarenhet och kunskap via det här företaget. Som jag kan se det utifrån – jag är inte insatt i det enskilda ärendet, det handläggs förstås av andra personer – så bör det här ärendet prövas enligt våra regler för bisysslor, så att man kan komma fram till vad som är rätt eller fel. Samtidigt tror jag att vi ska ha ödmjukhet inför det faktum att reglerna om bisysslor på intet sätt är glasklara. Därför bör man inom verksamheten utarbeta, och det gör man också på Karolinska sjukhuset, en praxis för hur man ska tolka här reglerna. Man kan till exempel inte exemplifiera varje typ av verksamhet som kan vara en bisyssla. Det finns i stället generella direktiv.

Jag är faktiskt ganska övertygad om att de här frågorna kommer att komma upp på bordet hos dem det berör, alltså ledningen för universitetssjukhuset bland andra.

Anförande nr 64

Landstingsrådet Wigg (MP): Vi talar om riktlinjer för bisysslor inom Stockholms läns landsting, Maria, men jag läser i lagtexten, i lagen om offentlig anställning. Där finns en likalydande text som säger att en arbetstagare inte får ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för hans eller någon annan arbetstagares opartiskhet i arbetet eller som kan skada myndighetens anseende.

Du säger att man har rätt till en *second opinion*. Det finns ett totalt sett ett fåtal läkare inom det här området och de känner naturligtvis varandra internationellt sett, men man har en laglig rätt till en *second opinion*.

Jag var på ett seminarium i Almedalen i somras där Roger Henriksson framträdde. Man vet att redan i utgångsläget så är människor med dåliga inkomster, dålig utbildning och som saknar förmågan att ta till sig information i underläge. De är redan i underläge i det här fallet.

När en läkare som Roger Henriksson startar en verksamhet så kan det inte vara förenligt med vare sig vår policy eller lagen.

Anförande nr 65

Landstingsrådet Wallhager (FP): Jag tror, Raymond Wigg, att varken du eller jag eller Håkan Jörnehed i det här fallet har så värst skilda åsikter om vad som är rimligt eller icke rimligt eller vad som är etiskt försvarbart eller inte etiskt försvarbart.

Jag tror att en djupare inblick, en diskussion och utarbetandet av en policy utifrån de riktlinjer som vi har om bisysslor är på sin plats, och det arbetet pågår också. Men som jag sade i ett tidigare inlägg så tror jag också att det finns en poäng med att man faktiskt ser över frågorna om aktieinnehav och liknande.

Detta är ingen glasklar fråga, vilket jag försökte antyda. Det krävs nog ett ganska ordentligt utredningsarbete. Som jag sade tror jag att vi i princip har samma utgångspunkt i den här diskussionen, du och jag.

Anförande nr 66

Landstingsrådet Wigg (MP): Vi kan ha samma utgångspunkt. Det här är naturligtvis ingenting som bara den nuvarande majoriteten har ansvar för. Vi vet att Roger Henriksson inte är den ende läkare som har en bisyssla som inte – enligt min uppfattning, jag är inte jurist – är förenligt med vare sig lagen eller vår egen policy.

Frågan är varför detta pågår är ut och är in, varför vi aldrig kommer till skott med detta. Jag hoppas att det du säger i dag är något som vi ska ta på allvar, och att de andra landstingsråden verkligen tar itu med frågan en gång för alla, att de ser över reglerna om bisysslor och verkligen följer det regelverk som vi har och de lagar som vi har, Maria, även om du själv

avgår nu. Det här handlar inte bara om ett regelverk som vi politiker lägger oss i och är klä-fingriga. Det här handlar faktiskt om lagtexter.

Anförande nr 67

Landstingsrådet *Wallhager* (FP): En av svårigheterna, *Raymond Wigg*, handlar just om tolkning av olika saker, och det är väl därför det är viktigt att policydokumenten blir färdigställda. Där görs en tolkning av de regler som vi har. Reglerna är inte glasklara beträffande hur den enskilda verksamhetschefen ska tolka vad som innebär ett rubbat förtroende eller skada för myndigheten. I vissa fall är det glasklart, i andra handlar det om glidningar.

Upp med frågorna på bordet! De har funnits under både förra mandatperioden och den här, och de kommer att finnas under nästa mandatperiod också. Det här är frågor som vi måste hålla ständigt aktuella, för de ändrar utseende.

Fråga 8

Anförande nr 68

Landstingsrådet *Sevefjord* (V): Ordförande! För en vecka sedan blev jag kontaktad av en medborgare i landstinget som varit på mammografiscreening på Danderyds sjukhus och vid samtal med personalen fått höra att de var väldigt oroliga på Danderyds sjukhus för hur det skulle bli framöver. De hade två specialistläkare som granskade mammografibilderna men båda var pensionerade, den ena var 70+, och det pågick ingen nyrekrytering över huvud taget. Personalen undrade vad som skulle komma att hända framöver när de här läkarna har försvunnit. Vi vet att vi har ont om mammografispecialister i Stockholms läns landsting.

Mot den bakgrunden har jag ställt en fråga till *Stig Nyman*: Har du uppmärksammat den kommande läkarbristen inom mammografiverksamheten och tänker du vidta några åtgärder?

Anförande nr 69

Landstingsrådet *Nyman* (KD): Ordförande! På den första delen av frågan blir det ärliga svaret: nej, det har jag inte gjort. Problemet uppmärksammades för en vecka sedan. På den andra delen av frågan är jag lika angelägen som någon annan om att bidra till att åtgärder vidtas.

Vi har en kartläggning på gång som kommer att visa hur det är på alla relevanta arbetsplatser inom länet i det här avseendet och även beträffande en del andra specialiteter för att få ett bättre underlag för planeringen av ST-platser, vilket är en av nycklarna till att komma framåt i den här frågan liksom i en del andra frågor. Det finns brister på andra områden också.

Det här fick vi intressant information om i produktionsutskottet i våras redan, och då handlade det inte enbart om specialister inom läkarkretsen utan också när det gäller sjuksköterskor inom det här området. Det viktiga är ju att vi tillgodoser de behov som patienter eller oroade kvinnor har i det här avseendet.

Innan vi har den redovisning som är utlovad till slutet av året är det väldigt svårt att ange exakt hur vi ska göra. Informationen kommer emellertid, och det känner jag en trygghet i. Vi ska naturligtvis ta till oss den och överväga vilka åtgärder som vi som sjukvårdshuvudmän kan vidta för att komma till rätta med obalanserna, inte minst inom de områden du har uppmärksammat i den här frågan.

Jag har gott hopp om att vi kommer att få ett bra underlag så att vi därmed kan planera på ett ännu bättre sätt inom det här området liksom inom en del andra specialiteter som vi har inom hälso- och sjukvården. Det råder också brister inom de två frågor som *Maria* just har

svarat på inom cancerområdet. Det finns brister inom patologin för att snabbt få besked om hur det står till och så vidare, bara för att nämna ytterligare ett exempel.

Åtgärder kommer att vidtas efter det att kartläggningen är lagd på bordet i slutet på året.

Anförande nr 70

Landstingsrådet *Sevefjord (V)*: Det är väl alldeles utmärkt att vi gör en sådan utredning och kartläggning och att vi också får tillgång till den så fort den är klar, kanske redan på den här sidan nyåret. Då kan vi fortsätta diskussionen.

Det är oerhört allvarligt att personal larmar om att vi kanske kommer att ha brist på specialister – inte läkare i första hand, utan specialister. Det tar ju ganska lång tid att utbilda sig till specialist. Det tar flera år innan man kommer så långt att man blir mammografispecialist. Samtidigt som vi har ambitionen att utvidga mammografiscreeningen så behoven kommer att vara ännu större än vad de är i dag när det gäller just mammografispecialister.

Frågan har tagits upp i olika sammanhang. Senast var det S:t Görans sjukhus som gjorde det för någon månad sedan då de sade att det är problem att man i dag på sjukhusen gör så lite screening. En stor del av den verksamheten är förlagt utanför sjukhuset. Det skapar svårigheter just med att utbilda de läkare som ska arbeta inne på sjukhusen. Vi har alltså flera saker att diskutera när det gäller mammografi.

Anförande nr 71

Landstingsrådet *Nyman (KD)*: Jag håller med om det och är angelägen om att den frågan löses, liksom andra som har med sjukdomsundersökning, screening eller patologi att göra så att vi får snabba diagnoser som i sin tur gör att bilden blir tydligare av vilka insatser som behövs inom olika områden i landstinget.

Jag tror, Birgitta, att vi även under den kommande mandatperioden kommer att få rapporter av den här arten. Jag har hittills under mina snart 20 år i landstinget inte fått något mejl som har sagt att man nu är jättenöjd med bemanningen i alla avseenden på en enhet, en klinik eller ett sjukhus.

Problemet för oss – och du berörde det i hanteringen av den här frågan – är att det är långa utbildningstider. Det gör ju den här verksamheten svårplanerad. Jag hoppas nu att vi genom den kartläggning som pågår och som vi ska få del av före årets slut, ska kunna få ännu bättre underlag än vi hittills har haft.

Anförande nr 72

Landstingsrådet *Sevefjord (V)*: Det är väl bra att du är förhoppningsfull och att du också kommer att ta itu med frågan, eller att vi gemensamt kommer att ta itu med frågan. Också vi i oppositionen har naturligtvis ett ansvar att uppmärksamma de problem som finns.

När det gäller just mammografispecialister så är det ett nytt problem att många av dem har nått pensionsåldern och även passerat pensionsåldern med ett antal år. Vi behöver snabbt vidta åtgärder för att se till att det blir nyrekrytering.

Nu är jag väl medveten om att detta inte gäller enbart inom mammografin utan även inom andra områden där vi har precis samma problem med en åldrande läkarkår inom vissa områden. Där vi behöver ta krafttag, och där har vi politiker också ett väldigt ansvar att peka på de problem som finns. Vår uppgift är ju också att se till att de resurser som vi kommer att behöva framöver finns. Vi kan inte skjuta över det ansvaret på sjukhusen, detta är i allra högsta grad en politisk fråga.

Jag ser med spänning fram emot den rapport som du utlovade och att vi fortsätter diskussionen för den är väldigt viktig.

Anförande nr 73

Landstingsrådet N y m a n (KD): Rapporten kommer, och frågan om vem som blir adressat är det kanske lite för tidigt att besvara. Den är beställd av produktionsutskottet och det är där resonemangen har förts, och den återförs väl dit så länge utskottet finns kvar.

Vi är nu i ett skede där vi ska se vilken organisation som vi ska ha, men det lämpliga är ju att det utskott, styrelse eller nämnd som kommer att ha huvudansvaret för frågor om hur vi bemannar och bygger strukturer framöver får den här rapporten.

Jag ser också med stor tillförsikt fram emot att få rapporten och att vi ska få fortsätta resonemangen om hur vi bemannar och hur vi försöker skaffa oss ett ännu längre paneringsperspektiv om det är möjligt, eftersom utbildningarna är så långa.

Avslutning

Anförande nr 74

O r d f ö r a n d e n : Innan jag nu klubbar av det sista sammanträdet för mandatperioden vill jag å presidiets vägnar tacka er alla. Tack för allt engagemang och tack för intressanta debatter! Jag vill önska er som lämnar oss nu och inte är med nästa mandatperiod varmt lycka till antingen ni lämnar politiken helt eller ni hamnar i andra delar av vår politiska värld!

Vi kommer i ett annat sammanhang, något festligare, att kunna tacka varandra och även reflektera lite grand över de här fyra åren. Varmt tack!

Anförande nr 75

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (M): Fru ordförande, fullmäktigepresidium och fullmäktigeledamöter! Det här ju, vilket har konstaterats, mandatperiodens allra sista fullmäktigesammanträde. Flera med mig kan säkert konstatera är att när man har fyra år framför sig verkar det vara en lång tid, men de senaste fyra åren har gått fort och vi har hunnit med hela 47 sammanträden.

Vårt uppdrag som förtroendevalda är väldigt viktigt för att underlätta medborgarnas vardag. Vi ska gemensamt se till att det blir enklare med god sjukvård och tillförlitligare kollektivtrafik. Det som vi har varit med om de senaste månaderna är samtidigt väldigt viktigt i en demokrati, nämligen att för medborgarna visa skillnaderna som de kan ta hänsyn till i allmänna val.

Väljarna har nu gjort sitt val. Flera ledamöter kommer, som fru ordföranden sade, att lämna församlingen och nya kommer in. Fullmäktiges presidium med ordföranden i spetsen kommer att ha särskilt avtackning som vi är inbjudna till. Det återkommer vi till.

För fullmäktiges ledamöters räkning vill jag rikta ett stort tack till vår ordförande och våra vice ordförande och till alla andra som möjliggjort och underlättat våra sammanträden! Jag tänker på vårt vaktmästeri som troget tryckt upp och delat ut frågor, interpellationer, alla ärenden och motioner. Jag tänker också på stenograferna som hänger med troget och plikttroget skriver ned vartenda ord så korrekt – och ibland dessutom ser till att det blir ännu mer korrekt än vad det är sagt. Jag tänker också på alla tjänstemän som har utarbetat underlag och annat material.

Presidiet har med fast hand lett våra sammanträden. Ni är duktiga på att tolka kommunallagen och anda lagar och de regler som vi ledamöter har att rätta oss efter. Här har förekommit avklubbningar och tillrättavisningar, men det har skett inom de ramar och regler som vi har att verka inom. Ni har skött uppdraget på ett alldeles utmärkt sätt! För detta vill jag och fullmäktiges övriga ledamöter rikta ett stort tack till er!

Eftersom jag är en person som inte alltid vill hålla mig inom regelverket tänker jag trotsa er och föreslå att fullmäktige genom en stor och varm applåd, i strid med reglerna, tackar er. Tack för ett bra jobb!

(Ordföranden: Tack så mycket!)

Förteckning över talare
(siffrorna avser anförandets nummer)

Svensson Raymond (C) 9:1
Appelgren Lena (KD) 9:2, 6
Öckerman Åsa (MP) 9:3, 5, 22
Landstingsrådet Andersson (C) 9:4
Landstingsrådet Wigg (MP) 9:7, 12, 17, 20, 25, 62, 64, 66,
Landstingsrådet Wennerholm (M) 9:8, 11, 18, 21, 27, 29, 31, 39, 41, 43, 51, 53, 55, 75
Sjödén Staffan (M) 9:9
Boström Agnetha (MP) 9:10
Landstingsrådet Sevefjord 9:13, 14, 16, 44, 46, 48, 68, 70, 72
Landstingsrådet Rydberg (FP) 9:15
Blombäck Yvonne (MP) 9:19, 23, 50, 52, 54
Johansson Anders (S) 9:24
Hansson Curt (S) 9:26, 28, 30
Jörnehed Håkan (V) 9:32, 34, 36, 56, 58, 60
Landstingsrådet Wallhager (FP) 9:33, 35, 37, 63, 65, 67
Askensten Åke (MP) 9:38, 40, 42
Landstingsrådet Reinfeldt (M) 9:45, 47, 49, 57, 59, 61
Landstingsrådet Nyman (KD) 9:69, 71, 73
Ordförande Linge (M) 9:74